ҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

40-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

...ПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 207 (10268) | 1963 оной сентябриин 1, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

...РЬЁОГОЙ СОВХОЗОЙ КОМБАЙНЕР КИРИЛЛ СЕРГЕЕВИЧ ЗАЙЦЕВ 11 ҮДЭРТЭ 700 ГЕКТАР ТАРЯА ХАДАБА

...НҮХЭД МЕХАНИЗАТОРНУУД! Комбайнер Зайцевһаа жэшээ абагты!

Баян талын баатар

...гаан-Хүтэл... Хайшаа-...харахада, заха хизаар-...энниисын далай. Эндэ ...ай хүсэтэ мотоорнуу-...зэдэлээн үдэршье, һү-...е замханагүй.

...нөө жэл хэды оройто-... дулаараашье һаань, ...огой совхозой нэгэдэ-...делениинхид хабарайн-...арилгые агротехниче-...илтын ёһоор һайн ...рто үнгэргөөд, ороoһo ...най эрхим ургаса туй-... шадаа.

... ургасаяа богонихон ...р соо, гээлтэ хороол-...гөөр хуряахын тула ...лан хадаха гэжэ шии-... хамаг техникээ тэдэ ...уудтаа элсүүлээ. 1-... фермэдэ ургаса ху-...ын хүдэлмэри һайнаар ...хэхэ, ажалайнь ша-...алгажа байха даалга-... парткомой гэшүүн, ...ой директор Б. П. ...овто, механик Н. Б. ...торовтэ үгтэһэн бай-...дэнэр эндэхи механи-...нуудай ажалые һай-...эмхидхээ.

...етнэ 8 жатка хойно ...оо ороод, алтан шэ-...ниисэ хадажа ябанад. ...ан туг намилзуулһан ...» комбайн бэшэнһээ ...ага саахануур алтан ... далайн дундуур аали-...марна. Энэ комбайн-...гэн абасатай «ЖБН-...атка хилгэһэн Бо-... соогоо суутай механи-... Кирилл Сергеевич ...в таряа хадажа яба-...рилл Сергеевич хори-... жэлээ механизатораар ...ана. Энэ хугасаа соо ...гөө мэргэжэлые һайн ...э, управлениингээ тү-...үлэй нэгэн болоһоор ... юм.

...таа хүдэлдэг нүхэ-... дүй дүршэл ехэтэй-... техническэ литература ... уншадагыень һайн ...э. Тэрээндэ далгагда-... техникэ эбдэрээ гэжэ ...аханъ хомор. Тиимэ-

һээ совхоздо ерэһэн үргэн абасатай «ЖБН-10» гэжэ хоёр жаткын нэгэниинь Кирилл Сергеевичтэ даалгагдаһан юм.

Энэ бүтээсэ ехэтэй машина тушаан абаха зуураа, **мүнөө жэл 1000 гектар таряа хадаха, 500 гектарай ороoһo таряа баалһаа суглуулан сохихо уялга абаһан байгаа.** Түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилэн ажалай эрхим дүнгүүдые харуулба. **Халаан соогоо 25 гектар нормотой аад, Кирилл Сергеевич зарим үдэрнүүдтэ 83 гектарта хүргэнэ.** Энэмнай гурбан нормоһоо холо үлүү ха юм. **Хүдэлмэриин 10—11 үдэр соо 700 гаран гектар таряа хадаа.**

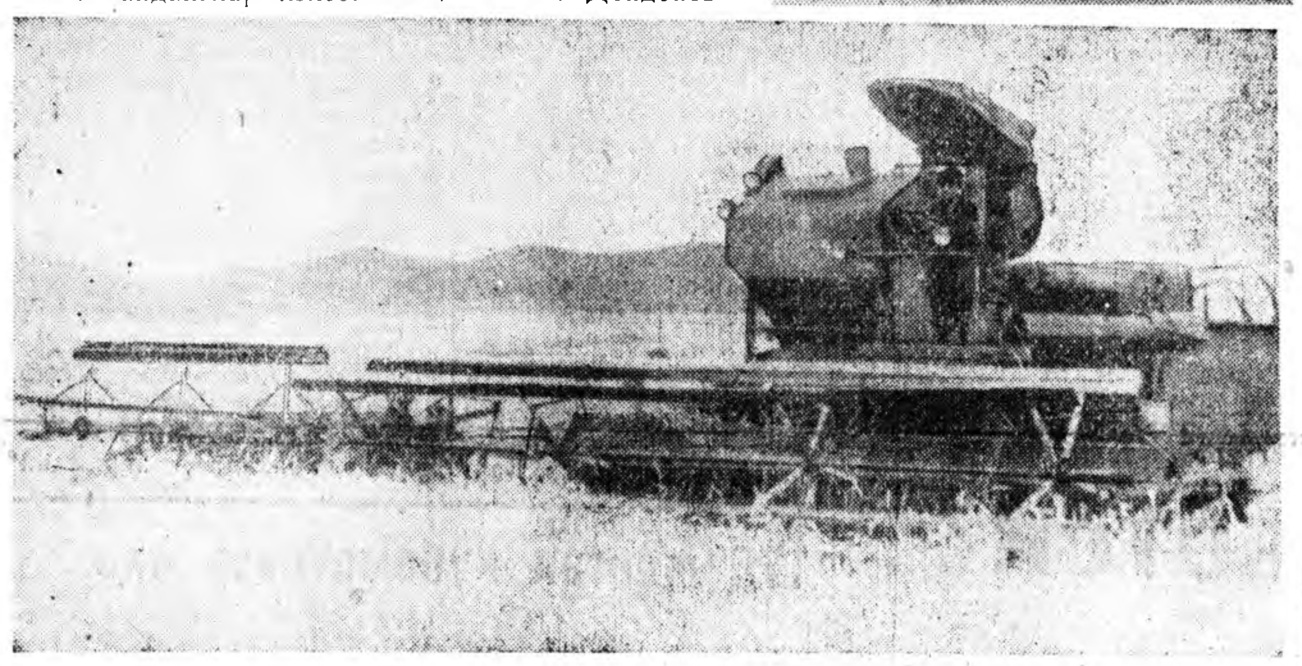
—Абаһан уялгаяа августын дүүрэтэр лаб дүүргэхэб,—гэжэ нүхэр Зайцев бата найдангяар хэлээ.

Хайшан гэжэ энэ ехэ амжалтануудые туйлана гээшэб? Кирилл Сергеевич үүр сайжа байхаһаа эхилээд һүниин 1—2 час болотор түргэн ябасатайгаар хадана. Тиигээд поли дээрээшье хоноштодог.

— Таряан гээшэмнай хүлеэдэггүй. Заал хожомдоо һаашни, ехэ гээлтэ хоролто болохо байна ха юм. Арба-хорин хоног дутуу унтаад ябахадаа яашаха һэмбибди,— —гээд Кирилл Сергеевич мэдүүлнэ.

А. Дондоков.

Арадай алтан зөөри—таряа нарин хиналтада абаха

Манай республикын олонхи ажахынуудай тариалан дээрэ баян ургаса гараад, мүнөө тэрэнь түлэг хуряагдажа байна. Колхоз, совхозуудай тариалан дээрэ ургаһан ургасын залаашье гээлтэ хоролтодо оруулангүй абаха гээшэ гансашье хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, колхознигууд, бригадирнар, совхозой хүдэлмэрилэгшэдэй гол уялга бэшэ, мүн энэмнай захиргаанай, эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй хамаарха хэрэг бшуу.

Партийно-гүрэнэй хиналтын органуудай зүгһөө хэдэн удаа шангаар һануулагдаһан байбашье, зарим колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд шэнэ ургасын таряа нарин харууһа, хиналтада абажа, үрилтэ, хоролтодо оруулхагүй тушаа биратай хэмжээ абанагүй. Энээнһээ боложо, хуряалгын эхилһэн түрүүшын үдэрһөө хамтын зөөридэ эзэн бусаар хандажа, шэнэ ургасын таряа ямаршье хиналта, харууһагүй орхиһоние һамбаашалан, хулгайлха, үрилтэ хоролтодо оруулха ушар гарана.

Илангаяа Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин ажахынуудта ороoһo таряа ямаршье хиналтагүйгөөр гаргашалдаг, тоо бүридхэлһиень ёһоор абадаггүй, мүн тэрээндээ һайн харууһашье эмхидхэдэггүй байна. Тиигэжэ Логовскиин нэрэмжэтэ колхоздо августын 20-ной үдэр тракторай бригадада уһа зөөгшэ И. И. Михайлов гэдэг харуулгүй орхигдоһон комбайнай бункер сооһоо 42 килограмм ороoһo хулуугаад баригдаа. Тэрэ хүн хуулиин харюусалгада хабаадуулагдаба.

Тус управлениин Охин-Булагай совхозой хүдэлмэришэн П. М. Коноваленков энэ оной августын 23-най һүни нэгэ мэшээг шэниисэ ашаад ябаһанаа милициин хүдэлмэрилэгшэдтэ баригдахадаа, иигэжэ мэдүүлээ:

— Совхозой 1-дэхи отделениин бригадир Т. А. Ивлев энэ ороoһo намда үгөө,—гэбэ. Бригадир Ивлев үнэхөөрөө тэрэ таряа Коноваленковто үгэһэн байгаа бшуу. Тиигэжэ бригадир хамтын үнэтэ зөөри—таряа хамгаалха, хараха уялгатай хүн аад, тэрэнээ үрилтэдэ оруулжа байһан болоно.

«Забайкалец» колхоздо Хүсөөтэ тосхонһоо 12 модоной газарта кукуруза ороoһo таряантай холижо силос даража байһан аад, нэгэ машина таряа һүни нүхэндэ адхаад, хушалтагүй орхиһоние һамбаашалан, залуу колхознигууд Геннадий Грудинин, Петр Федоров гэгшэд тэндэһээ 5 мэшээг, хамта 374 килограмм шэниисэ хулгайлаад, малай хашаа соо хадагалһан байгаа. Тэдэниие бригадир Кравцов хаража бариһан, таряаень һөөргэнь бусаалгаһан байна.

Тэрэшэлэн Хориин үйлэдбэриин управлениин Хэжэнгын совхозой 1-дэхи отделениин жолоошо К. Я. Кожевников Хасууртайн-Адагай шубуунай фермэдэ таряа зөөхэ зуураа харгыдаа 2 мэшээг шэниисэ Дээдэ-Хүрбын рабкоопой жолоошо Х. Н. Казазаевта литр архяар худалдажархёо. Тэрэ тарияниинь нэгжүүлээр олдожо, совхоздо бусаагдаа.

Ороoһo таряанай иигэжэ хулгайда орожо, үрилтэ, хоролто боложо байһанай гол шалтагаан юуб гэхэдэ, ажахынуудта тоо бүридхэл, хиналтын муугаар табигдаһан, ёһотой һайн харуул эмхидхэгдээгүй дээрэһээ иимэ ябадал гарана. Тусхайлбал, Охин-Булагай совхоздо комбайнһаа гараһан таряан 6 тоог дээрэ адхагдана. Тэдэнэй оройдоол нэгэндэнь ороoһo таряан шэгнэгдэдэг, харин бэшэндэнь миил таамаг адхагдана. Үнгэрхэдөө гүрэндэ тушаагдаха таряа оройдоо шэгнэнгүй ябуулдаг ушар бии. Жэшээнь, августын 27-ной үдэр совхозой 4-дэхи отделениһээ 2 автомашина таряан Харланай пунктда ямаршье шэгнүүргүйгөөр эльгээгдэһэн байна. Мүн тэрэ үдэр 2-дохи отделениһээ ерэһэн нэгэ машина таряан саарһан дээрээ 75 центнер гэжэ бэшэгдэһэн аад, шэгнэжэ үзэхэдэнь 82 центнер болоо.

Энэ мэтэ эзэн буса ябадалые эрид усадхажа, шэнэ ургасын таряа нарин харууһа, хиналта, бүридхэлдэ абаха, гээлтэ хоролтогүйгөөр хадагалха гээшэ эгээн шухала зорилго болоно. Энээндэ олониитын хүсэ болон захиргаанай органуудые элсүүлэн хабаадуулха шухала. Арад зоной алтан зөөри—таряан баялигые али болохоор гамнаха, хамгаалха гээшэ хүн бүхэнэй нангин хэрэг ха юм.

В. ШАРАКШИНОВ,
Буряадай АССР-эй ниитын гурим сахилгын Министерствын таһагай начальник.

...ининайхид 3000 ...нтнер тушаагаа

...н-Үдын үйлэдбэриин ...ениин Калининай нэ-...э колхоз гүрэндэ ороо-...а тушааха хүдэлмэреэ ...айтаар, бүтээсэ ехэ-... ябуулжа байнхай. ...ой тариалан дээрэһээ ...оог дээрэ асарагдаһан ... тэндээ үнишье хэб-...саг зуура сэбэрлэгдэн, ...шинануудта ашаалаг-...Улаан-Үдын элеваторта ...гдана. Саянта, Сара-... гэдэг тосхонуудтахи ... дээрэ ороoһo сэбэр-... мүн эндэһээ гүрэндэ ...гын хүдэлмэри амжал-...ар ябуулагдана.

...в тус колхоз бүхыдөө ...центнер эрхим ша-... ороoһo гүрэнэй ам-... тушаагаа. Һая-...нүүдтэ үшөө ехэ ороо-...шаагдахаар хүлеэгдэнэ.

Вл. Емонаков,
...ай нэрэмжэтэ колхозой бухгалтер.

...уу дохёо

Кукурузаяа хуряахаар болоол!

...ө үдэр, хоног үнгэрхэ ...ьбоной хаһа ойротожо, ...зын дайсан хюруугай ...саг холо бэшэ болоо.

...«Эрдэм» совхоздо «ха-... кукурузын хуряалга ...удааржа, унжагайржа ... Энэ жэлдэ совхозой ...5 отделенинүүдтэ хамта ...йса үлүүтэй гектар ку-... таригдажа, тэрэнь муу ... урганхай.

... ехээр таригдажа, һай-...е ургаһан кукурузаяа ...е гээлтэгүйгөөр, шэмэ-...тоон занданъ хуряажа ... тула совхозойхид бу-...алаараа оролдохо ааб-

за гэжэ һанахаар бэлэй. Гадна эндэ хюруугай эртэ унадаг байһание хараада абаха хэрэгтэй ха юм.

Тиигэбэшье мүнөө август барагдажа, сентябрь гарахаяа байхада олонхи отделенинүүд кукурузынгаа ургаса хуряажа эхилээдүй шахуу. Шалтагааниинь юуб гэхэдэ, силосэй ургамал хуряаха комбайн дутуу, зариманиинь ёһоор заһабарилагдаагүй, мүн хэдэн шэнэ комбайн худалдажа абаһан аад, тэдэнэйнгээ шухала деталь, частьнуудые хүсэд асараагүй байшоо. Тиимэһээ тэдэние холбохо, хабсаргаха аргагүй байба бшуу.

Совхозой главна инженер нүхэр Доржиев, главна агроном нүхэр Ижевский гэгшэдэй хэниишье энээн тушаа эртэнһээ һаналаа табяагүй, даншье амгалан һуужа, дээрээ ортоһониинь балшыса харагдаба.

Бүхы арга боломжоёо хэрэглэн, үдэр һүнигүй шахуу хүдэлжэ, һайнаар ургаһан кукурузые тон түргэнөөр лэ хуряажа абаагүй һаа, тэрэнь түрүүшын хюруудa хүлдөөд, зоной бүхэли жэлдэ хүдэлжэ туйлаһан ажал дэмы хосоржо болохол.

Д. Лопилов,
манай штатнабэшэ корр.
Мухар-Шэбэр.

Үдэрэй 450 гектар хуряагдана

Совхознай энэ жэл таряа хуряалгаяа бараг һайн, бүтээсэ ехэтэйгээр ябуулжа байнхай. Мүнөө тариалан дээрэмнай бүхыдөө 41 комбайнууд, лафетнэ жаткануунуд хүдэлнэ. Эдэмнай үдэр бүри дунда зэргээр 400—450 гектар таряа хуряана.

Мүн гүрэндэ ороoһo таряагаа һаянай тушаажа эхилээбди. Һүүлэй хоёр үдэрэй турша соо 1700 центнер алтан шара шэниисэ гүрэнэй амбаарта абаашаабди.

Д. Цыбикжапов.
Хориин Анаагай совхозой директор.

Һуралсалаа һайнаар эхилэе!

РСФСР-эй Гэгээрэлэй министр Е. И. Афанасенкотай хөөрэлдөөн

Ороной һургуулинуудта һуралсал эхилхэнь. Олон миллион совет үхибүүд зунай үедэ амаржа, бэе махабадаа бэхижүүлээд, номоо үзэжэ орохонь.

Һуралсалай шэнэ жэлэй эхилхын урда тээ ТАСС-ай корреспондент И. Козловский РСФСР-эй Гэгээрэлэй министр Е. И. Афанасенкотай уулзажа, асуудалнуудтань харюусахые тэрэниие гуйһан байгаа.

Асуудал: Ерэхэ жэлдэ совет һургуулинууд хэр зэргээр хүгжэхэ байнаб?

Харюу: Һургуули тухай хуулиин баталан абтаһанһаа хойшо һургуулинууд шэнээр хүдэлмэрилжэ ороо юм. Тэрэ гэһээр ерэхэ һуралсалай жэл табадахи жэлынь болохо байна. Бидэнэрэй, арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй, үмэнэ КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленум ехэ зорилгонуудые табяа. Хамагай түрүүндэ һуралсал болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие бүри нягта холбоотой болгохо, ургажа ябаа үетэниие коммунис үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлгэдэ ехэ анхарал табиха шухала. Арадай гэгээрэлэй органууд, бүхы багшанар хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин соёл сурталай-политическэ удхыень бүри гүнзэгы һайн болгохо ёһотой. КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй шиидхэбэринүүдэй ёһоор арадай гэгээрэлэй органуудай үмэнэ табигдаһан зорилгонууд Россин Федерацида август һарада болоһон багшанарай зүблөөнүүд дээрэ үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Залуушуулые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлгые, тэдэнэй үйлэдбэриин һуралсалые һайжаруулха талаар хэгдэдэг хүдэлмэри 1963—1964 онуудай һуралсалай жэлдэ үргэлжэлүүлэгдэхэ юм. Һургуулиин үхибүүдэй профессиональна бэлэдхэлдэ промышленна предприятинуудай, колхоз, совхозуудай коллективүүд ехэ анхарал хандуулдаг болоо. Һуралсалай жэлэй эхилхын урдуур олон фабрика, заводуудта һуралсалай цехүүд, проледуул, участогууд үргэдхэгдөө, шэнээр байгуулагдаа. Тэдэндэ аха классай һурагшад хүдэлжэ мэргэжэлдэ һураха юм. Россин Федерациин Гэгээрэлэй министерствын Главснабпросой шатаар лэ һургуулинууд 30 мянга гаран элдэб станогуудые худалдажа абаад байна.

Асуудал: Республикын һургуулинууд занятияа эхилхэ хэрэгтэ хэр һайнаар бэлэдхээб? Нёдондонойхитой сасуулбал һуралсал эмхидхэлгэдэ ямар нэгэн хубилалта болохо гү?

Харюу: Һуралсалай жэлдэ бэлэдхэл гол түлэб эмхитэйгээр үнгэрөө. Һуралсалай шэнэ жэлэй эхилхэдэ Россин Федераци дотор 22 миллион үлүүтэй һургуулиин үхибүүд партануудта һууха байна. Имагтал нэгэдэхи классуудта 2,5 үлүүтэй миллион үхибүүд һураха юм. Багшанарай тоо бүри олон болохо. Дээдэ болон тусхай дунда эрдэмтэй 73 мянга шахуу залуу багшанар болон хүмүүжүүлэгшэд багшын һайн һайхан ажал хэжэ эхилхэнь.

1963—1964 онуудай һуралсалай жэлдэ бүхы түхэлэй һургуулинуудай юһэдэхи классууд дунда һургуулиин һуралсалай шэнэ түсэбүүд болон программаар анха түрүүнээ һурахань. Жэшээлхэдэ, мүнөө юһэдэхи классуудай һурагшад дарвинизмын үндэһэ һууриин орондо биологиие юрэнхы дээрэнь үргэнөөр шудалха юм. Мүн иимэ баримтые тэмдэглэнгүй гаража болохогүй: занятиин эхилхын урда тээ ороной һургуулинууд 30 ондоо янзын шэнэ гү, али һайса заһабарилагдаһан учебнигүүдые абаа. Тэдэнэй 11-ниинь юһэдэхи классуудай номууд болоно.

Асуудал: Үдэшын болон заочно һуралсал һайжаруулхын тулада юун хэгдээб?

Харюу: Мүнөө жэлдэ хүдэлмэришэн болон хүдөөгэй залуушуулай һургуулинуудта 2190 мянган һурагшад һураха юм. Энэ хадаа нёдондоной-хидо орходоо 100 мянган тухай хүнөөр олон. Хүдэлжэ байһан залуушуулые түргэнөөр һургаха онол арга бүри үргэнөөр хэрэглэгдэхэ. Энэ арга таарамжатай гэжэ элирһэн байха юм. 5—8 классуудай дүрбэн жэлэй программые оройдоол 2,5—3 жэлэй турша соо дүүргэхэ арга залуу хүдэлмэришэдтэ мүнөө олгогдонхой. 3—4 классай программые түргэнөөр нэгэ жэлэй турша соо дүүргэжэ гарахаар һуралсал эмхидхэгдэдэг болохо.

Хүдэлмэришэн болон хүдөөгэй залуушуулай үдэшын һургуулинуудта абаха болзорнууд хубилгагдаа. Мүнөө эдэ һургуулинуудта һурагшад жэлдээ хоёр дахин: городой һургуулинуудта — сентябриин 1-дэ, январиин 1-дэ, хүдөө һургуулинуудта—октябриин 1-дэ, январиин 10-да абтадаг байха.

Энэ һуралсалай жэлдэ ехэ наһатайшуулда зорюулагдажа, анха түрүүн хэблэн гаргагдаһан номуудаар һурагшад хари хэлэ ажалһаа таһарангүйгөөр шудалха байна. Ород хэлээр, математикаар, бусад предмедүүдээр ехэ наһатай хүнүүдтэ зорюулагдаһан учебнигүүд мүн лэ хэблэн гаргагдаа.

Бүгэдэ ниитын уялгата һуралсал бэелүүлхэ талаар арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд энэ һуралсалай жэлдэ ехэ зорилгонуудые шиидхэхэ зэргэтэй. Һурагшадай һургуулияа орхихо, нэгэ класста хоёрдохи жэлдээ һууха ябадал гаргуулхагүй гээшэ гол шухала хэрэг болоно. Мүнөө Россин Федерациин 800 город болон районуудай һургуулиин наһанай үхибүүд бултадаа һурана. Энэ хадаа өөрынгөө хэрэгтэ шадабаритай болоһон эрхим багшанарай дүй дүршэлэй манайда үргэнөөр дэлгэржэ байһые гэршэлжэ үгэнэ.

Оренбургын багшанарай болон Ленинградай областиин Красносельскэ һургуулиин багшанарай үүсхэлээр багшанарай дунда дэлгэрһэн коммунис ажалай түлөө хүдэлөөн, һурагшадай хоёрдохи жэлээ нэгэ класста һуулгатай тэмсэл, мүн һурагшадай һайнаар ойлгохын түлөө тэмсэл, коммунизм байгуулагшын сахиха ёһо заншалай хуулиие дүүргэдэгээр һурагшадые хүмүүжүүлхэ талаар багшанарай хэжэ байһан оролдосотой хүдэлмэри — эдэ бүгэдэ хадаа совет һургуулинуудай һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри саашадаа бүри һайнаар табиха хэрэгтэ туһалха байна.

(ТАСС).

Түрүүшын хэлсээнүүд баталагдаба

МОСКВА, августын 29. (ТАСС). Советскэ Союзда элдэб машина, станок болон түхеэрэлгэнүүдые үгэхэ тухай түрүүшын хэлсээнүүд «Болгари социализм байгуулна» гэһэн национальна выставкэ дээрэ баталагдаба. Энэ выставкэ Москвагай «Сокольники» гэжэ культурын болон амаралтын парк соо ехэ амжалтатайгаар үнгэржэ байнхай.

Советскэ Союз 6.500 электрокар, олон тоото электронасос, автомашинын запасной частьнуудые Болгариһаа худалдажа абаа. Тэрэшэлэн металл отолдог станогуудые, хара металл гэхэ мэтые Болгари СССР-тэ үгэхэ юм. Болгариин бусад эд бараа худалдажа абаха тухай хэлсээнүүд боложо байнхай.

Үнэн зүрхэнэй баясхалан

Кубын социалис революциин нэгэдэмэл партиин нэгэдэхи секретарь, революционно правительствын премьер-министр майор Фидель Кастро Рус, Кубын Республикын президент доктор Освальдо Дортикос Торрадо КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевто, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневтэ телеграмма эльгээжэ, Июлиин 26-най үдэрэй 10 жэлэй ойтой дашарамдуулан аха дүүгэй амаршалга эльгээһэнэйнь түлөө гүнзэгы ехэ баясхалан хүргөө.

Кубын арадай бата бэхи нэгэдэлгэй, дайшалхы бэлэн байһанай, Советскэ Союзай болон социалис лагериин ехээр талархажа, үрэ ехэтэй туһаламжа үзүүлжэ байһанай ашаар, тэрэшэлэн бүхы дэлхэйн хүдэлмэришэн ангиин, национальна бэеэ даанхай байдалайнгаа түлөө тэмсэжэ байһан арадуудай, эб найрамдалда дуратай оронуудай дэмжэлгын ашаар Куба социалис общество байгуулха талаар эсэсэйнгээ зорилго дүүргэхэ гэжэ найдажа байһанаа тэдэнэр телеграмма соогоо элирхэйлэн мэдүүлнэ. (ТАСС).

Н. С. Хрущев Словениин малшадта айлшалба

«ЛЮБЛЯНА» гэжэ АГРОКОМБИНАТ, августын 30. ТАСС-ай корреспондентнүүд Д. Бочаров, И. Титов иигэжэ дамжуулна: КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев арба нэгэдэхи үдэрөө Югославида айлшалжа байна.

Советскэ правительствые толгойлогшо, СФРЮ-гэй президент Иосип Броз Тито һамгантаяа мүнөөдэр үдын урда тээ «Любляна» гэжэ агрокомбинатда ошоо. Э. Кардель, А. Ранкович, М. Маринко, Ф. Лескошек, Ю. В. Андропов, Н. Г. Егорычев, В. С. Толстиков болон бусад тэдэнтэй хамта эндэ ерэлсээ. Словениин малшад хүндэтэ айлшадые халуунаар угтаа.

«Любляна» гэжэ агрокомбинат 1959 ондо байгуулагдаһан юм. Энэ хадаа орон доторхи олон һалбаритай томо ажахынуудай нэгэн болоно. Тэрэнэй фермэнүүдтэ 15 мянга шахуу эбэртэ бодо мал үсхэбэрилэгдэнэ. Мүнөө жэлдэ гахайнь фермэдэ бекон абахын тулада 30 мянга шахуу гахай, ерэхэ жэлдэ энээнһээ хоёр шахуу дахин олон гахай шахагдаха юм. Шубуунайнь фермын 100 мянган тахяа жэлдээ 20 миллион үндэгэ үгэдэг. Мүн нэгэ миллион тахяа мяхан болгохын тулада шахагдана. Агрокомбинатда 1 мянга шахуу хүдэлмэришэн, дээдэ эрдэмтэй 58 мэргэжэлтэд хүдэлдэг юм. Энэ комбинат дотоодын болон гадаадын дэлгүүр дээрэ худалдагдаха мал ажалай продукци ехээр үгэдэг. Гадна бусад ажахынуудта эльгээгдэхэ үүлтэртэ мал эндэ үсхэбэрилэгдэдэг.

Хүндэтэ совет айлшан, И. Броз Тито, тэдэнтэй суг ябалсаһан хүнүүд Смледнигтэхи мал ажалай фермые харaа.

Залуу мал түлжүүлгэ, мал шахалга болон харууһалга тухай Н. С. Хрущев һонирхоо, ажаглалтануудые хээ, Советскэ Союзда мал үсхэбэрилгын дүршэлые хараада абан зүбшэлнүүдые үгөө.

Смледнигһээ 40 тухай километртэ байдаг Ихандахи гахайн фермэдэ айлшад ошоһон байна. Ошоходоо Домжале город соогуур гараа. Городой зон гол үйлсэдөө олоороо гаража, хүндэтэ айлшадые амаршалһан байна.

Гахайн фермэдэ ерэхэдэнь Н. С. Хрущевые. И. Броз Титое фермын хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд, дүтэ шадарайнь тосхонуудай хүн зон хани халуунаар угтаа. Фермын хүдэлмэрилэгшэдэй ажал болон амжалтанууд тухай агрокомбинадай генеральна директор Змаго Хрушовар айлшадта хөөрэжэ үгөө.

Н. С. Хрущев гахайн фермын ажал хүдэлмэридэ һайшаалтайгаар хандаа, хэдэн зүбшэлнүүдые үгөө. Эдэ зүбшэлнүүдыень агрокомбинадай хүдэлмэрилэгшэд ехэ һонирхолтойгоор хүлеэн абаһан байна.

Фермые харалгын һүүлээр агрокомбинадай дирекциин байшан соо хүтэлбэрилэгшэдтэйнь хани халуун хөөрэлдөөн болоо, тэдэнэр ябахынь урда тээ Н. С. Хрущевто, И. Броз Титодо бэлэгүүдые баряа.

Хүндэтэ айлшадайнь дэбтэртэ Н. С. Хрущев гараа табяа.

Н. С. Хрущев, Иосип Броз Тито, тэдэнтэй суг ябалсаһан хүнүүд ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэй гараа барилсаһанайнгаа һүүлээр Югославиин нүүрһэ малтан абадаг промышленностиин түб болгошо Велене город ороо.

Уялганууд дүүргэгдээ

Ставрополиин хизаарай Левокумска үйлэдбэриин управлениин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, нүхэр Н. С. Хрущевто бэшэг эльгээжэ, гүрэндэ ороoһo таряа худалдаха уялгаяа дүүргэһэн тухайгаа мэдээсэ. 10,2 миллион пүүд ороoһo таряан бэлэдхэлэй пунктнуудта тушаагдаа. Энэ хадаа тогтоогдоһон түсэбтэй жэшэбэл, 183 процент болоно гү, али нёдондо жэлдэ худалдагдаһан таряанда орходоо хоёр дахин ехэ байна. Мүнөө 8,5 миллион пүүд эрхим шанартай шэниисэ абтаа. Гүрэндэ таряа тушаалга үргэлжэлһөөр.

КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет социалис уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэһэнтэйнь дашарамдуулан Левокумска үйлэдбэриин управлениин ажалшадые халуунаар амаршалаа, хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые дэбжээхын түлөө колхоз, совхозуудай ажалшад, үйлэдбэриин управлениин хүдэлмэрилэгшэд саашадаашье тэмсэхэ гэжэ батаар этигэжэ байһанаа элирхэйлэн мэдүүлээ.

(ТАСС).

Ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ

Коммунизм ажал хоёр нягта холбоотой. Эгээ ехэ ажалай бүтээсэ йлаха гээшэ шэнэ ниитын байгуултын плаха эгээ гол шухала зүйлынь болоно гээд В. И. Ленин һурдаг байгаа. Ажалаар бүхы үнэтэ йл, ажаһуудалай бүхы һайн һайн юумэй бии болгогдодог. Гэхэтэй мта, ажал хадаа хүнэй хубилан үгжэхэ шиидхэхы арга нүхэсэл болоно.

«Совет хүн бүхэниие обществодо шатай туһатай ажалда дуратайгаар, эрэниие хүндэлдэгөөр хүмүүжүүлхэ эшэ партиин, Соведүүдэй, профсоюзуудай, комсомолой соёл сурталай үдэлмэриин эгээ шухала хубинь олоно» гээд КПСС-эй ЦК-гай июнийн Пленумэй шиидхэбэри дотор элэгдэнхэй.

Һайн һайхан ерээдүйн түлөө агуухэ ажал хэрэгүүдые бэелүүлхэ үе аг мүнөө болонхой. Коммунис ажалай түлөө хүдэлөөн эршэдэнэ, шэнэ азар ашаглагшад, шэнэ барилгануудые бодхоодог түрүү хүнүүд ажалай мжалта туйлана, социалис мүрысөөндэ ороһон хэдэн миллион хүнүүд баатаршалга харуулна. Шэнэ юумэ үйлэдбэридэ үүсхэгшэдэй тоо саг үргэлжэ олошорно. Эдэ бүгэдэ хүдэлмэришэдэй, колхозниигуудай, интеллигенциин зохёон байгуулхы хүсэл оролдолгын урдань үзэгдөөгүйгөөр дээшэлжэ байһаниие тодорхойлжо, коммунизм үргэн дэлисэтэйгээр байгуулха үе сагай шэнжэ тэмдэгынь болоно.

Шэнэ юумэ үүсхэгшэдэй, мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябагшадай, эрхим коллективүүдэй амжалтанууд тухай баярламаар мэдээсэлнүүдые «Правдын» почто үдэр бүхэндэ асарна. Татарай АССР-эй Лениногорскhоо ерэһэн бэшэг соо нефть абадаг Василий Пилипенкын бригадынхидай ажалай габьяа тухай хэлэгдэнэ. Бригада ажалайнгаа бүтээсые хоёр дахин дээшэлүүлhэн, нефтиин нэгэ скважиниие малтаха гаргашые 3 дахин багадхаһан байна. Таряа хуряалгын баатарнууд тухай Украинаһаа, Кубаньhаа, Поволжиин областьнуудhаа мэдээсэнэ.

Советскэ обществодо ажалша хүн хүндэтэй, алдартай. Ажалай шэнэ габьяа харуулhан хүнүүд Эхэ оронной ехэ шанда хүртэдэг. Ажалай түрүүшүүлэй амжалтые парти, правительство, арад зон сэгнэхэ ёhoорынь сэгнэдэг. Краснодарска хизаарай Ленинэй орденто «Кубань» совхозой хүдэлмэришэдые, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые Н. С. Хрущевой амаршалhаниинь hая хэблэлдэ толилогдоо hэн. Ажалай түрүүшүүлэй амжалтын ёhотойгоор сэгнэгдэдэг байhанай гэршэнь энэ амаршалга болоно бшуу. Үбhэ ногоо тарижа газар таряалан эрхилхэ заншалые усадхажа, тарилгын талмайн бүридэлые hайжаруулжа, совхозой коллектив ороохо таряа, мяха, hү абаха, гүрэндэ худалдаха хэрэгээ эрид ехэдхэhэн байна. Эдэнэй амжалтануудые КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, Советскэ правительствын толгойлогшо үндэрөөр сэгнээд, үнэн зүрхэнhөө совхозой ажалшадые амаршалан, орон дотор хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг дэлбэг болгохо хэрэгтэ саашадаа бүри ехээр хубитаяа оруулхыень хүсэhэн юм.

Коммунизм хадаа арад зоной ажалаар байгуулагдадаг. Социалис мүрысөөе улам үргэнөөр хүгжөөхэ, хүнэй үүсхэhэн шэнэ юумые хэдэн миллион хүнүүдэй шадабари болгохо, түрүү дүй дүршэлые сэхэ шууд дэлгэрүүлхэ, тиихэ зуураа һайн һайхан жэшээ дээрэ совет ажалшадые, илангаяа залуушуулые хүмүүжүүлхэ хэрэг бэелүүлхэ эрилтэ мүнөө үедэ партимнай табина. Коммунис ажалай түлөө хүдэлөөе саашадань хүгжөөхэ гээшэ туйлай ехэ удха шанартай. Коммунис ёhoop ажаллаха гээшэ ажалай үндэр бүтээсын түлөө, шэнэ техникэ ашаглан хэрэглэдэг болохын түлөө тэмсэхэ, эрдэм һургуулитай болохоёо оролдохо, хүнүүдэй хоорондоо шэнэ ёhoop харилсаха, коммунизм байгуулагшын сахиха ёhо гуримуудые бодотоор бэелүүлхэ гэhэн удхатай бшуу.

Хүнүүдые ажалаар хүмүүжүүлхэ хэрэг үнгэрhэн сагай үлэгдэлнүүдые усадхалгатай нягта холбоотой. Ажал хадаа уялга, эрхэтэн бүхэнэй заатагүй бэелүүлхэ хэрэг болоно. «Хэн ажалланагүйб, тэрэ эдихэгүй» гэhэн агууехэ ёhо гурим манда хэрэглэгдэнэ. Тиимэhээ социалис обществын гэшүүнэй ехэ эрхэ, булюу һайн талые һайнаар хэрэглэжэ һураhан аад, эрхэтэдэй уялгануудые тоодоггүй, нэн түрүүндэ ажаллаха уялгые тоодоггүй хүнүүдтэй хайра гамгүйгөөр тэмсэхэ эрилтэ табигдана.

«Ажалда дурагүй, нэгэ газарта тогтожо байжа шададаггүй хүнүүдтэй хүдэлмэришэн эбсэхэ ёhoгүй» гэhэн бэшэгые томо машинануудые бүтээдэг Ураалай заводой хүдэлмэришэд энэ жэлэй июль һарада «Правдада» толилоо hэн. Ажал тухай хуулида горитой хубилалтануудые оруулха тухай, ажалда дурагүй, нэгэ газарта тогтожо байжа шададаггүй, архи уудаг хүнүүдэй кадрова, түрүү хүдэлмэришэдтэй адляар ниитын бүхы аша туhые хэрэглэхэгүйн зорилгоор горитой хубилалтануудые хэхэ ёhотой гээд Никита Сергеевич Хрущев КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумдэ дурадхал оруулаа hэн. Ураалай тус заводой хүдэлмэришэд энэ дурадхалыень бэшэг соогоо нэгэн дуугаар дэмжэhэн байна.

Ураалайхидай зоримгой һайн энэ бэшэгыень хаа хаанагүй дэмжэhэн байха юм. Манай Эхэ оронной ниислэл Москвагай, Ленинградай, Горькиин, Донецкын, Харьковай, Минскын болон промышленна олон түбүүдэй хэдэн мянгаад хүдэлмэришэд бэшэгыень дэмжэжэ бэшээ бэлэй. Совет хүнүүдэй политическэ талааraa ехэ мэдэрэлтэй, оронойнгоо ёhотой эзэд байhанай шэнжэ шанар эдэ бэшэгүүд соонь тодорон харагдаа hэн.

Ажалhаа гээгдэдэг, хулиган аашаа гаргадаг, нэгэ газарта тогтожо байжа шададаггүй хүнүүд тухай шанга хэмжээ абахаар болоо. Үйлэдбэридэ hаад тойбо ушаруулдаг хүнүүдтэ эбсэшэгүй эрхэ байдал бии болгохо хэрэгтэй. Хубалза ёhoop ажаhуудаг хүнүүдтэ манда hуури байхагүй гээд Ленинэй нэрэмжэтэ Донецкэ 5-дахи шахтын горнягууд «Правда» газетэдэ бэшэhэн юм. Ямар хэмжээнүүд ингэжэ абтаха ёhотойб? Бэшэг бэшэhэн олон хүнүүдэй hанамжаар иимэ байна. Нэгэ тусхай предприятида хүн хэр удаан ажаллаhан байнаб, тэрэнэйнь зэргээр амаралтынь хэды шэнээн байхые тодорхойлон гаргадаг болохо. Үни удаан ажаллаhан хүн удаан амарха ёhотой болоно. Хэрбээ хүдэлмэрилэгшын ажалhаа гээгдэhэн байгаа hаань, тэрэ сагыень түлэгдэдэг амаралтаhаань хороохо. Хэр һайнаар ажалладагыень, хэр удаан ажаллаhыень хараадаа абажа, гэр байра хубаарилха хэрэгтэй. Нэгэ заводто, барилгада, эмхи зургаанда удаан, һайнаар ажаллаhан хүн шэнэ байра абаха талаар бусадhаа булюу эрхэтэй байха ёhотой. Ингэжэ ажалшадай бэшэгүүд соо хэлэгдэнхэй.

Иимэ хуули ёhонуудые бии болгохо эрилтые ажабайдал табина бшуу. Эдэ хэмжээнүүдые бэелүүлээд байхада үйлэдбэридэ hаад тойбо ушаруулдаг хүнүүдтэй тэмсэхэдэ угаа һайн байха. Предприятинуудта нэгэ газартаа ажалладаг һайн кадрнуудые бэлдэхэдэ туhа нэмэри болохо. Гадна эдэ хэмжээнүүд хүмүүжүүлхы ехэ удха шанартай байха бшуу. Хэн һайнаар ажалланаб, **тэрэ ехые абадаг, хэн муугаар ажалланаб, тэрэ багые абадаг гэhэн социалис ёhо гуримай бодотоор бэелүүлэгдэhэн** жэшээнь эдэ хэмжээнүүд болохо байна.

Үнгэрhэн сагай **үлэгдэлнүүдые** усадхаха хэрэгтэ **манай олониитэ** зон эдэбхитэйгээр **хабаадаха ёhотой.** Энэ талаар Минскын **автозаводой** хүдэлмэришэдэй «Правда» газетэдэ бэшэhэн дүй дүршэлынь hонирхолтой. Тэндэ нүхэр ёhоной сүүдүүд **амжалтатайгаар хэрэглэгдэдэг, хүниие** ажалда абаха, ажалhаа гаргаха ниитын комиссинууд һайнаар **ажалладаг. Эдэ бүгэдэ һайн үрэ дүн** үгэдэг, сахил журам бэхижүүлхэдэ туhалдаг. Дүй дүршэлөө хараада абажа, Минскэ автозаводойхид ехэ цеховой профсоюзна организацинуудай, нүхэр ёhоной сүүдүүдэй, ниитын үүсхэлээр бии болгогдоhон бусад органуудай, мүн мастернуудай эрхые үргэдхэхэ асуудал табина. Коллектив хадаа үйлэдбэридэхи, ажабайдалдахи гол хүмүүжүүлэгшэ болоно.

Мүнөө үедэ коммунис общество байгуулга бодото хэрэг болонхой. Хүн бүхэнэй ажалhаа коммунизмын бүгэдын илалта дулдыдадаг гээд манай бүхы хүн зон тодо hонороор мэдэрхэ ушартай. Хүн бүхэнэй ажалай ниитын ехэ үүргэтэй байhаниие бүхы хүнүүдэй ойлгодог болохын зорилгоор соёл сурталай хүдэлмэриин удхые бүхы хэмжээгээрнь дээшэлүүлхэ, соёл сурталай хүдэлмэриин аргануудые нарижуулан һайжаруулха хэрэгтэй.

Соёл сурталай хүдэлмэриин хэмжээе дээшэлүүлхэ, коммунизм эдэбхитэйгээр байгуулагшадые ажал дээрэ улам һайнаар хүмүүжүүлдэг болохо гээшэ партиин организацинуудай, бүхы совет олониитын уялга болоно. Хүнүүдые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлжэ, коммунис ажалай илалта туйлахабди!

(«Правдын» августын 29-нэй түрүү бэшэгhээ).

ШЭНЭ ЗАВОД

Манай республикын түб хото Улаан-Үдэдэ томо панельнэ гэрэй барилгын шэнэ завод тодхогдон болоожо байнхай. Мүнөөдөө заводой барилга үшөө дүүрээдүй, тиибэшье зарим цехүүдынь барилгын түмэр-бетонно зарим материалнуудые, жэшээлхэдэ, гэрэй хушалта болохо хабтагайнуудые, мүн прогон, цокольно блогуудые гаргажа эхилбэ. Һаяын үдэрнүүдтэ ханын хабтагайнуудые перлито-бетоноор шудхажа эхилхэнь.

Барилгын хэрэгсэлнүүдые түхеэржэ эхилhэн цехүүдэй хүдэлмэришэд үйлэдбэриингөө даабариие үлүүлэн дүүргэнэ. Васильев, Щеглов гэгшэдэй бригадынхид нэгэ халаан соо 35 кубометр барилгын материал бүтээн гаргана.

Шэнэ завод баригдажа гүйсэд дүүрэхэдээ, нэгэ жэлэй турша соо 35 мянган кубометр байрын гэрэй материал гаргаха шадалтай. Ондоогоор хэлэбэл, Улаан-Үдэ хотынхид жэл бүхэндэ 48 квартиратай 24 шэнэ гэртэ зөөжэ орохо аргатай болоно.

А. Шулунов.

ГРУЗИИН ССР. Холимог утаhа гаргахада хэрэгтэй болодог зүйлые— капролактамые га цехүүдэй барилга Руставска азотнотукова заводто дүүргэгдэхэеэ байнхай. Зураг дээрэ: капрол май цехүүдэй барилгын юрэнхы түхэл.

ТАСС-ай фотохронико

Бидэндэ хабаатай асуудал

(Потребкооперациин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой пленумhээ)

Һаяхан Улаан-Үдэ хотодо гүрэнэй худалдаа наймаанай болон потребкооперациин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой пленум болоожо, «КПСС-эй ЦК-гай июниин, ВЦСПС-эй XXII пленумүүдэй тогтоолой ёhoop худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда үзэл сурталай хүдэлмэри бүри һайнаар ябуулха» гэhэн асуудал зүбшэн хэлсэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай XXII съездын тогтоолнууд бэелүүлэгдэжэ, худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ябуулагдадаг хүмүүжүүлгын хүдэлмэри, ажалшадые эд бараагаар хангалга һүүлэй үедэ нилээд һайжараа. Мүнөө республика дотор жэл хахадай турша соо 52 шэнэ магазин, 12 столово нээгдээ. Аймагуудай хонишод, малшадай отара, гүүртэнүүд дээгүүр 75 автолавка ябажа, эд бараа наймаална. Наймаалагшагүй 113 ларек хүдэлнэ. Ингэжэ хүдөөгэймнай ажалшад эд бараа худалдан абахын тула холо газарта ябахаяа болёо.

Худалдаа наймаанай предприятинуудай 78 бригадада коммунис ажалай нэрэ зэргэ олгогдоо, тэндэ 5417 хүн ажалладаг. Жэшээлхэдэ, Баргажанай аймпотребсоюзай столовые (даагшань нүхэр Воскобойников) хүн зон магтадаг.

Мүн Улаан-Үдын «Электромашина» заводой столово тухай магтаалай үгэнүүдые дуулахат. Иимэ жэшээнүүд олон байха. Энэнь һайшаалтай.

Гэхэ зуура, республикын худалдаа наймаанай олохон предприятиин ажалые нарибшалан хараад үзэбэл, хүдэлмэрээ һайжаруулха талаар хэhэн юумэнь үшөөл бага байна. Коммунизм байгуулжа байгаа мүнөө сагта, хүн зоной соёл болбосоролой талаараа үдэрhөө үдэртэ ургажа байхада, худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд үндэр мэдэрэл бодолтой, үнэн сэхэ байха зэргэтэй бшуу. Тингэтэшье худалдаа наймаанай олохон предприятинуудта гэмтэ ябадал, хулгай худал хэдэг хүнүүд үшөөл бии байhаар. Энэ юун дээрэhээ болоноб гэхэдэ, тэдэнэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри муугаар ябуулагдана ха юм. Хүниие хүдэлмэридэ абахадаа, заримдаа һайса шалгадаггүй (...

Горпромторгын нэгэ месткомой түрүүлэгшэ Куралова үгэ хэлэхэдээ, ...далдаа наймаанай кол... вууд КПСС-эй ЦК-гай ...ниин Пленумэй түүхэтэ ...тоолнуудые һайшаан ... абаад, ажабайдалдаа ...рүүлхые оролдожо бай...бэ. Олохон коллектив... хоорондо социалис мүр... эмхидхэгдээ, социали... зөөри хамгаалга һай... наймаалагшадай болб... улам дээшэлээ. Тииг... республика доторхи ху... наймаанай предприяти... политhуралсал үшөөл ...далтайгаар эмхидхэгдэн...жэ хэлэхэ хэрэгтэй. ...коллективүүдэй 5 про...лэ полит-hуралсалда ...дуулагдаhан байгаа.

Кабанскдахи проф... райкомой түрүүлэгшэ ... Савков худалдаа най... хүдэлмэридэхи зарим ... бэрхэшээлнүүд тухай ...

Республикын худалда...маанай министрэй о... нүхэр Шабунин городо...вермагай ажалые шүүм... Эндэхи хүдэлмэри... ажалдаа харюусалга... хандана, тэрээн дээрэ... вермагта үрилтэ, хулга...но гэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай ... Пленумэй тогтоолнууды... гүнзэгыгөөр тайлбари... гуулхын тула хамагай ... бүхы коллективүүдтэ ... агитбригада бии болго... хала гэжэ тэмдэглээ.

Буркоопсоюзай авт... месткомой түрүүлэгшэ ...штейн, Хориин аймпот...зай түрүүлэгшэ Ма... горпромторгын дир... орлогшо Смирнов бол...сад үгэ хэлэхэдээ, ху... наймаанай предприят... ажалда тохёолдоhон ...далнуудые элирүүлбэ.

КПСС-эй ЦК-гай ... Пленумэй тогтоолнуу...луулжэ, социалис зөөр...наар хамгаалха, ажа... эд бараагаар хангал... һайжаруулха талаар ... дэлгэрэнгы тогтоол га...

К. Д...

170 мянган кубометрээр ехэ

«Забайкалец» комбинадай предприятинууд модо бэлдэхэ 8 һарынгаа түсэб болзорhоонь табан хоногоор урид дүүргэбэ. Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, 170 мянган кубометр ехэ модон бэлдэгдээ гэхэ гү, али ороной барилгануудта хамта дээрээ 2 миллион 400 мянган кубометр модон эльгээгдээ.

Комбинадай предприятинуудаар модо отолхо хүдэлмэри 100 процент оньhожоруулагданхай, бэлдэгдэhэн модоной 80 процентнь ута зандаа зөөгдэнэ. Нэгэ хүдэлмэришэн дээрэ абажа үзэхэдэ, түсэбhөө гадуур 15 кубометр бэлдэгдэhэн болоно.

Модо бэлэдхэлэй бригадануудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ Хандагатайн леспромхозой П. Г. Нагуманов, В. И. Спиридонов; Хүрбын леспромхозой И. У. Иванов, Е. Ф. Шульгин; Хандагайн леспромхозой И. А. Борисов, В. Х. Севостьянов, Баргажанай леспромхозой Н. А. Молчанов, П. С. Малыгин гэгшэдэй бага комплексно бригаданууд түрүүлжэ ябана. Эдэ бригадынхид 10 һарынгаа даабари профсоюзуудай XIII съездын нээтдэхэ үдэр хүрэтэр дүүргэхэ гэжэ шиидэбэ.

Баргажанай, Хүртэйн, Хандагатайн, Хандагайн, Хүрбын, Байгалай леспромхозууд сентябриин түсэбөөр 8—12 мянган кубометр модо бэлдэнхэй.

Т. Николаев.

Замай залууршадhаа жэшээ абагты

ИИМЭЭР ЛЭ АЖАЛЛАХА ЁҺОТОЙ

Тарбагатайн „Дружба" колхозой hаалишадай оролдосото ажал тухай

Тээсгэн Пестерево тосхоной hаалиин фермынхид жэлэй эхинhээ хойшо hү ехээр hаажа, социалис мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлээд, Улаан-Үдын хүдөөгэй парткомой, үйлэдбэриин управлениин, хүдөөгэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг абаа hэн.

Фермын hаалишад үнгэрhэн 8 hарын туршада **үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 1543 литр, тэрэ тоодо август hарада 240 литр hү hаагаа гэхэ гү, али нёдондоной энэ үеынхиhөө hү hааляа 40 шахуу процентээр дээшэлүүлээ.**

Эндэ 12 hаалишад хүдэлдэг. Тэдэнэр булта ажалдаа абьяастай бэрхэ, шударгы габшагай зон юм. Фермынгээ, мүн колхозойшье малшадай дунда дэлгэрhэн мүрысөөндэ ходо түрүү ябадаг hаалишадые нэрлэмээр. Тусхайлбал, фермын hаалишад Елизавета Сапунова, Любовь Куделина, Екатерина Пестерева, Агриппина Алексеева гэгшэд жэлэй эхинhээ хойшо үнеэн бүриин 1650—1840 гаран литр hү hааhан байна.

— Үнеэдэйнгээ харууhа, тэжээл, адуулгые улам hайжаруулжа, hү hааха, гүрэндэ худалдаха жэлэйнгээ түсэб болзорhоонь урид, Агуехэ Октябриин hайндэр болотор дүүргэхэбди,—гэжэ фермынхид дамжуулгын Улаан туг абахадаа найдуулаа.

Һаалишад хэлэhэн, зориhондоо заабол хүрэхэ байха. Илангаяа августын hүүлшын арбан хоног соо hү hаалинь хараа байса нэмэжэ эхилээ.

Хэнэйшье мэдэhээр, үнеэдые жэлэй ямаршье сагта hайнаар адуулаад, эдеэлүүлээд байбал, сагаан эдеэн салгидаха, hү, тоhон элбэгээр абтаха ха юм. Фермынхид энээниие hайса ойлгожо, үбэлдөө, хабартаа үнеэдтэ үбhэ, кукурузын силос дуран соонь эдюулжэ, зундаа оролдосотой hайнаар адуулна.

— Ургамал ногоон хагдарха тээшээ болоожо, шэмэнь hураггүй муудажа захалаа. Тиимэhээ бидэ Семен Михалёвтой хоюулан үнеэдээ гансахан бэлшээри дээрэнь бэшэ, харин хуряагдаhан таряанай, горох, кукурузын hуурида адуулжа, садхаанабди. Энээнэй ашаар үнеэд бэлшээриhээ хараа байса дэлэн ехэтэй, hү элбэгтэйшье бусадаг болоо,—гэжэ ...уулгашан Иван Давыдов хөөрэнэ.

...Тингэбэшье фермынхид энээгээр ...гаа амаршагүй. Мүнөө малайн... ...йрада дүтэ тариhан 250 га ку... ...Ургаса хуряажа, силос да...hана. hаалишад өөhэдынгөө хүсөөр 500 тонно силос дараад, үшөө 2500 тонно силос элдхэхын түлөө тэмсэнэ. Энэнь үнгэрэгшэ жэлэйхиhээ 2 дахин ехэ болоно.

— Үдэрынь силос дарахадаа ажалайнгаа hүүлдэ шэнэ сабшагдаhан ногоохон силос 2—3 машинада ашаад, малайнгаа байрада асарнабди. Тэрэнээ hүниндөө үнеэдтэ эдюулжэ хоноходомнай, hү шэмэнь яhала горитой нэмэжэ байна,—гэжэ фермын түрүү hаалишан Елизавета Сапунова хэлэнэ.

Нээрээшье эндэхид бэлшээриин үедэ үнеэдэй нэмэлтэ тэжээлдэ граммшье талха таряанай зүйл гаргашалангүй, гансахан кукурузын набша намаа эдюулээд, үнеэн бүриин хахад пүүдhээ үлүү hү hаана. Республикын бусадшье ажахынуудай hаалишад эдэнэй жэшээгээр хүдэлжэ, hү ехээр hааха дүүрэн аргатай.

Тус фермынхидэй оролдосото ажалай ашаар «Дружба» колхоз бүхыдөө урдынхида орходоо hү ехээр абажа, гүрэндэшье элбэгээр худалдадаг болоо. Жэшээлхэдэ, энэ артель нёдондоной энэ үеынхиhөө 1000 гаран центнерээр ехэ hү абажа, хэрбээ үнгэрэгшэ жэлдэ эдлүүриин газарай 100 га бүридэ 26 центнер hү hааhан байбал, энэ жэлдэ 40 шахуу центнер hү hаагаа.

— Манай фермэдэ малай байра ехэ муу, hаалишадай ажал хүдэлмэри ёhoop оньhожоруулагдаагүй байгаа. Энэ дутагдалаа хараада абажа, байгша ондо үнеэдэй байра, мүн «ёлочко» түхэлэй түхеэрэлгэ, тэжээл буйлуулха цех, искусственна үрэжүүлгын пункт гэхэ мэтэ тэндэ шэнээр барижа, тодхожо байнабди,—гээд фермые даагша Сергей Давыдов хөөрэнэ.

Пестеревэй фермынхидэй ажалай үшөө нэгэ онсо hайн талань юуб гэхэдэ, малаа хаhа сагтань, зүбөөр үрэжүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна. Һаалишад хаража байhан үнеэдээ нэгэншье hубайруулангүй, тус бүриhөөнь тугал абахын түлөө тэмсэдэг. Илангаяа үнеэдээ үбэл, хабар эртэ түрүүлхээр искусственна аргаар үрэжүүлнэ. Энэ хүдэлмэриие техник-үрэжүүлэгшэ Георгий Давыдов шадамараар эмхидхэнэ.

—Бидэ нёдондо зуун үнеэн бүриhөө 82 тугал түлжүүлээ hэмди. Харин энэ жэлдэ үнеэн бүриhөө тугал заабол абаха зорилготойбди,—гэжэ тугалшан Фетинья Москвитина хөөрөө hэн.

«Дружба» колхозой правлени болон партком hаалишадай ажалаар саг үргэлжэ hонирхожо, хүдэлмэридэнь али болохоор туhалдаг—хэрэгтэй юумээрэнь хангадаг байна. Малшадта хамтын таарамжатай зохид байра баригдажа үгтэнхэй. Тэндэнь радиоприёмник тодхогдоо, шэнэ газетэ, журнал таhалдуугүй асарагдана, hаалишадай ажалай дүн үдэр бүри гаргагдажа, самбарта, ханын hониндо, дайшалхы хуудаhанда бэшэгдэжэ байдаг.

— Урдань эндэмнай хүн зон ябадагшьегүй бэлэй. Мүнөө ажалаарнай hонирхоно, дүй дүршэлыемнай хубаалдаха гэжэ малшад ерэнэ. Бидэнэр дүршэл, шадабаряа нүхэдhөө нюудаггүй, мэдэhэн ойлгоhоноо хөөрэжэ үгэдэгбди,—гэжэ фермынхид хэлэнэ.

Б. Зонхоев.

МУХАР-ШЭБЭР. «Заганский» колхозой коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэhэн hүнэй 3-дахи фермые даагша Кристинья Исаковна Матвеева. С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Үнеэн бүриhөө—1681 килограмм hүн

Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын hаалиин 1-дэхи фермын коллектив энэ жэл сагаан эдеэ нёдондонойхидо орходоо бүри ехээр абана. Эдэнэр байгша оной түрүүшын долоо hарын хугасаа соо бүхыдөө 2363 центнер hү hаагаа юм. Энэнь нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо 70-аад центнерээр ехэ болоно. Мүн нёдондонойхиhоо нилээд олон тугал түлжүүлээ.

Тус фермын коллективэй дунда дүй дүршэл ехэтэй hаалишад олон юм. Имагтал эдэ hаалишадай хүсөөр сагаан эдеэн элбэг дэлбэгээр эндэ абтана гээшэ. Зарим нэгэн түрүү hаалишад бүриншье hаа ехэ hү hаана. Жэшээнь, совхозой суута hаалишан Дабаажит Дамбуева үнгэрhэн долоон hарын туршада hаамхай үнеэн бүриhөө 1681 килограмм hү hааhан. Лайжит Найданова мүн баhа энэ нүхэрhөөн бага бэшэ hү hаагаа. Тэрэ даажа абаhан hүрэг үнеэдhээ бүхыдөө 18644 килограмм hү hаажа, мүрысэгшэдэй түрүү зэргэдэ гараа.

Сагаан эдеэ элбэг дэлбэгээр абаха хэрэгтэ мал адуулгашадай үүргэ тон ехэ ха юм. Энээниие үнинэй малшан Тихон Тихонович Акулов hайн мэдэдэг. Тиимэhээ нүхэр Акулов үнеэдээ шэмэтэй, үдхэн ногоотой бэлшээридэ адуулдаг. Тэрэ 10-дахи классай hурагша Кеша, 7-дохи классай hурагша Леня хүбүүдтэеэ үнеэдээ түхэреэн сүүдхэ соо адуулна.

Е. Славина.

НАМАРАЙ ПААР ЮУНДЭ ХАХАЛНАГҮЙ

Ерэхэ жэлдэ ороохо таряанай баян ургаса абахын тула нэн түрүүн эрхим шанартай үрэhэ элбэгээр хаахаhаа гадна, намарай эртын паар ехээр, hайнаар хахалжа бэлдэхэ хэрэгтэй байhаниинь хэндэшье мэдээжэ.

Энээниие хараада абаhан түрүү ажахынууд тэжээлэй ургамал болон ороохо таряа хуряажа, hолоомыень hүрилөөд, газараа тэрэ дары хахалжа элдүүрилдэг байна.

Гэхэ зуура, Хориин үйлэдбэриин управлениин Үдын совхозойхид таряагаа хуряажа эхилhээр 10 гаран хоножо, 1000 гаран гектарай ургаса абаад байбашье, мүнөө хүрэтэр нэгэшье га намарай паар хахалаадүй. Илангаяа таряалан дээрэнь hолоомон ехээр сугларшанхай. Тэрэниие нэгэ тээшэнь тракторaap татуулжа, таряалангай захада гаргаха, hүрилхэ талаар юуншье хэгдэнэгүй.

— Таряалангаа hолоомоhоо сүлөөлжэ, намарай паар юундэ хахалнагүйбта,— гэжэ совхозой директор нүхэр Батуевhаа асуухада, ингэжэ харюусана:

— Тракторнууднай хуу үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ, ургаса хуряалгада хүдэлжэ, сүлөөгүй байна. Тиигээдшье газар ян хуурай, хахалха аргагүй, бороогой орохые хүлеэнэбди.

Теэд hүүлэй хоёр-гурбан үдэр эндэ удаагаар яhала горитой бороо ороо. Тиин гэhээнь энэ совхоздо нэгэшье трактор намарай паар хахалалгада үшөөл гараадүй. «Тракторнууд хуу сүлөөгүй байна» гэдэгынь баhал ямаршье үндэhэ баримтагүй. Совхоздо бүхыдөө 17—18 гусеничнэ трактор бии. Тэдэнэй хахадhaa олонхинь үдэртөө таряа, силосэй ургамал хуряалгада хүдэлөөд, hүниндөө миил байна. Тэдэниие түрүүшын үдэрhөө hүниин халаанда хүдэлгэжэ, паар хахалаа hаа, хэды ехэ ажал хэхэ байгааб.

Тэрэшэлэн совхозой кукуруза хуряалга дүүрэ... Теэд тэндэ хүдэлhэн ...нуудынь баhал паар ... эхилээдүй.

Машина, техникые ... багатайгаар хүдэлгэж... сагаа дэмы гээгээд, ... нойхидол баhал нэгэ... намарай паар хахалж... гүй үлэхэнь ха. Юуб... намар эртэ, гол ту... тябриин 15 болотор ... гүнзэгыгөөр хахалжа, ... hэн паар аша үрэтэй ... бшуу. Харин тэрээнh... хахалhан паар ямар... гүй. Совхозой хүтэл...шэд энээниие бү мар...

В. Бело...

400 гектар хахалагдаа

Намарай паар элбэгээр, hайн шанартайгаар хахалбал, ерэхэ жэлэй баян ургасын бата үндэhэ hуури табигдаха гэжэ ажахы бүхэнэй хүтэлбэрилэгшэдтэ мэдээжэ aаб даа. Энээниие «Восточные Саяны» колхозой хүтэлбэрилэгшэд hайн мэдэнэ. Тиимэhээ эдэнэр намарай паар хахалалгада анхаралаа хандуулалсана.

Тус колхозой отделени бүхэндэ намарай паар хахалха тусхай звено эмхидхэгдээ юм. Эндэхи механизаторну... төө таряа хуряалга... дэлөөд, hүниндөө паа...на.

Мүнөө 400 гаран га ...марай паар хахала... Паар хахалха түсэб...риин 10 болотор дү...рилго табяад, эндэхи ...заторнууд бүтээсэ ...шуумгайгаар хүдэлн...

Д. Ц...

Түнхэн.

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур.
1963 оной сентябриин 1.

Ажал, һуралсал, хүмүүжүүлгэ— адли гурбан хапинар

Обществоведени заалга шухала хэрэг

...һоһоо ёдэ удэжэ ябаа залуу ...ние эрдэм номдо һургаха, ком... ёһоор хүмүүжүүлхэ тухай ..., правительствэмнай ходоолоо ... анхарал хандуулна. КПСС-... К-гай июниин Пленум дээдэ ... дунда һургуулиин сашаанхи ...ого, үүргэ улам тодорхойлжо, ... багшанарта сэсэн заабари, ехэ ... хүргөө. Партиимнай Цент-... Комитедэй тусхайта тогтоо-... техникумай, дунда һургуулиин ...аммада обществоведени гэжэ ... предмет оруулагдаба. Һура-... ланиие үзэхэдэ философиин, ...ономикын, коммунизм тухай ... сурталай шухала асуудалнуу-... дэжэ абаха, тиигэжэ бусад ... дүүдээ улам гүнзэгыгөөр шу-... болохо, коммунис сурталай ... баримталан, обществын, ... лиин байдалые бүри һайнаар ... арилан ойлгодог болохо байна. ... предмедые һурагшадта һо-... натойгоор, гүнзэгыгөөр ойлгуу-... ааха гэшэ багшанарай орол-... мэргэжэл шадабариһаа дулды-... бшуу. Обществоведениин багша... рта түрүүшын туһаламжа бо-... январьда долоон хоногой, зун-... нахад һарын семинар багшана-... мэргэжэл дээшэлүүлхэ инсти-тут зарлаа. Тиигэжэ бидэнэр яһала һайн заабари абаабди.

Үнгэрһэн һуралсалай жэлэй хоёрдохи хахадһаа обществоведени өөһэдөө удэшын һургуулида заагаад, бага сага дүршэлтэй болодго гэхэ гү, һанаһанаа богонёо хэлэхэдэ иимэ байна. Энэ шэнэ предметэ һурагшад ехэ һонирхолтойгоор хандадаг, гүнзэгыгөөр шудалха гэжэ оролдодог. Ямар нэгэн тэмэ гаража эхилхэдэ, тэрэнэйгээ удхые һурагшадай хүдэлжэ байһан газарай үйлэдбэриин, соёл гэгээрэлэй баримтануудтай нягтаар холбожо өөрөө түрүүн хөөрэжэ үгөөд, һүүлээрнь табигдаһан асуудалнуудта харюусахыень тэдэндэ хандажа өөһэдыень юун гэжэ бодоноб, бодото байдал дээрэ али нэгэн асуудалда ямар харюу үгэлтэйб гэхэ мэтээр хөөрэлдэхэтэйгээр хабаададаг. Томо, шухала темэнүүдээр семинарта бэлдэжэ, зүбшэлгэдэ табигдаһан материалаа һанал бүлэлдэлгэдэ (дискуссии) аргаар хэлсэхэдэ, һурагшад бүришье бүхөөр хадуужа абадаг гэжэ һанагшаб.

П. Дырхеев,
обществоведениин багша.
Улаан-Үдын № 12 удэшын дунда һургуулиин директор.

Үйлэдбэриин һуралсалай үүргэ ехэ

...нёдондо жэл Мухар-Шэбэрэй ... нэгэн жэлэй дунда һургуули ... дээ һэм. Тиихэдээ гурбадахи ... ін тракторист-машинистын, мал-... аанигай мэргэжэл шудалжа, ... й үнэмшэлгэ абааб. Энээнэ ... олозо тоолодогби. Ушар юуб ... би багша наһанһаа худөө ... да ябаһан, иимэ мэргэжэл-... не һайшаадаг бэлэйб. Нүгөө ... таа һургуулида хаяха дурагүй ... Тиимэн тула үйлэдбэриин һу-... да дурлуулха нэбтэ-... лые тон гүнзэгы удха шанар-... рэг гэжэ тооложоб.

Мүнөө би «Коммунизм» колхозой хоёрдохи комплексно бригадада комбайнерай туһалагшаар ажаллнааб. Гурбан агрегатдаа бүридэһэн манай звено мүнөө намар 900 га таряа унагааха, 750 га хуряан абаха уялгатай юм. Хуряалгын эхилһээр унаһан малгайгаа абангүй шармайжа, үдэрэйнгөө нормые ходо 1,5 дахин үлүүлэн дүүргэнэбди.

И. Челночнов,
Мухар-Шэбэрэй «Коммунизм» колхозой комбайнерай туһалагша.

Багшанарай августын конференциһээ

Шэнэ жэлдэ шэнэ далайсатайгаар

Улаан-Үдэ хотымнай Октябрьска районой багшанар заншалта августын конференцидээ суглархадаа: «Шэнэ жэлдэ шэнэ далайсатайгаар, ...оор ажаллаха ёһотойбди»—гэжэ нэгэн дуугаар мэдүүлээ.

«КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй дүнгүүд ба соёл сурталай, хү... һургуулиин худэлмэри һайжаруулха талаар багшанарай дүүргэхэ зорил-...» гэжэ элидхэл райкомой секретарь И. А. Антакшинова хээ. Конференци дээрэ 14 хүн үгэ хэлэбэ. Тэдэнэр өөрынгөө худэлмэриин дүршэл, багшанарай ажалда ушардаг һайн, муу зүйлнүүд тухай ...хэн байна.

...аридхан эхин һургуулида хэдэлгэр Буряадай АССР-эй габьяата ... В. П. Крюковагай туйлалтанууд олоной анхарал татаа. Мүн на-...мбын фабрикын дэргэдэхи удэшын долоодохи һургуулиин (дэргэдэ) ...гнь Буряадай АССР-эй габьяата багша Е. А. Бутуханова баян дүй ...ай һайшаагдаа.

...хэтэй хамта, зарим һургуулинууд, жэшээлхэдэ, арбан хоёрдохи ...гуули (директорынь нүхэр Бутаков) хүмүүжүүлгын худэлмэри бира-...эр табиһан, хүушааи маягаар худэлдэг байһандаа ерид шүүмжэ-...

А. Хахалов,
Октябрьска районой арадай гэгээрэлэй таһагые даагша.

Үргэн уужам Совет оронойгмнай олон миллион үхибүүд үглөөдэр хоёрдохи түрэл гэр—һургуулидаа ошохонь. Манайшье Буряад ороной үхибүүд баяр баясхалантайгаар һургуулинуудайнгаа шэрэ будагай үнэрөөр анхилан байгаа үүдэнүүдые нээжэ, шэнэ партануудайнгаа саана һууханы. Иигэжэ һуралсалай үшөө нэгэ шэнэ жэл эхилхэнь.

Мүнөө жэл бусад жэлнүүдһээ илгаатай гэжэ хэлэхэ шухала. КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленум арадай гэгээрэлэй худэлмэришэдэй урда шэнэ, харюусалгатай зорилгонуудые табяа бшуу. Манай республикын олон мянган багшанар, хүмүүжүүлэгшэд түрэл партиингаа ерээдүйн үетэниие хүмүүжүүлхэ талаар табиһан эдэ зорилгонуудыень нэрэтэй солотойгоор дүүргэхэ байһандань һэжэг түрэнэгүйбди.

Шэнэ жэлээр үхибүүд!

Шэнэ жэлээр хүндэтэ багшанар!

Чимит ЦЫДЕНДАМБАЕВ

Үзэглэл

Уран бэлигтэйхэн таанарай
Урдаа түрүүшынхеэ табяаша,
Гарагша сентябриин нэгэндэ
Гартаа барижа жаргааша —
Үзэсхэлэн һайхан хуудаһатай
Үзэглэл гээшэ энэл даа!
Алтан хуудаһан бүхэнииень
Аргааханаар ирагты,
Зулай энеэдэтэй хөөрхэнүүд
Зурагуудыень харагты,
Таабаритайхан үзэглэл
Танай урда байнал даа!
«А» үзэгэй хойноһоо
Алхалжа парадта ябалсан.
Гуримгүй гоёхоноор һубариһан
Гушаад үзэгүүд бултадаа
Таанадай замые үдэшэхэ
Танил нүхэдтнай болохонь лэ!

Доороо һандайтай «Д» үзэг,
Дээрээ шүхэртэй «Т» үзэг,
Хүрзээе үргэлһэн «Г» үзэг,
Хүндэлэн бүһэтэй «Ө» үзэг,
Хүтэрэлдэһэн «М» үзэг,
Хүзүүдэлдэһэн «П» үзэг,
ашаагаа тулаһан «Ф» үзэг,
Ташаа наринтай «Х» үзэг,
Сахариг болоод мухариһан
Циркын артист «О» үзэг,
Таанарай хараад энеэхээр
Тара тажагар гэдэһэтэйдээ,
Харгы замдаа ядалсажа,
Хамагай хойно гээгдэшоод,
Ябагаар ядайса харайһан
Ямбагүй яндан «Я» үзэг
Ханинартнай болохонь даа,
Хабатай һонин байхань даа!

Үнэн һурагшад боложо
Үзэглэл һайнаар шудалаагүй һаа,
Удхатай сэсэн номуудые
Уншажа яагаад шадахабта?
Холын городһоо хайшан гээд
Хүлеэжэ һууһан гэртэхиндээ
Хүндын бэшэг табихабта?
«А» үзэг танихагүй һаа,
«Аба» гэжэ үгые,
«Аша» гэжэ үгые,
«Ажал» гэжэ үгые,
«Анзаһан» гэжэ үгые,
«Алдар» гэжэ үгые
Ягаан сэнхир бэхээрээ
Яагаад таанар бэшэхэбта?

«Э» үзэг мэдэхэгүй һаа,
«Эхэ» гэһэн үгые,
«Эгэшэ» гэһэн үгые,
«Эрдэм» гэһэн үгые,
«Эрэлхэг» гэһэн үгые
Эгээ яагаад, таанарни,
Эхи татан бэшэхэбта?
Коммунизм байгуулан баталха
Холын замтай хүүгэдүүд,
Эрдэмэй эхин болоһон
Энээхэн «Үзэглэлээ» шудалжа,
Үгэ, үзэг бүхэнииень
Үнэтэй зэбсэг болгогты!

Багша тухайдаа

Энэ үдэр 23-дахи жэлээ һургуулиин табсан гэшхэлэн оробо. Һуралсалайнгаа жэл эхилхэ бүрөө һанаа сэдьхэлынь хүдэлжэ, ээлүүдгүй түрүүшынь үдэр һанаандань ородог...

Үгытэй айлда түрэһэн, хониной бэлшээриһээ холо ошоогүй басаган, эхын оролдолгын ашаар эрмэлзэлгэ һайтайгаар Хяагтын багшанарай училищи дүүргээд, түрэл нютагтаа ерэхэдэнь: «Шарахан Дулмажабнай багша болоод ерэбэл»,—гэжэ угтадагынь, хүшэр дайнай үе тудаһаниинь, анха түрүүшынь хэшээл элихэнээр нюдэндэнь харагдадаг.

Үдэрнүүд һубарижал байгаа. Үшөө нэгэ үдэр...

...Хэдэн жэлэй урда Сэлэнгын аймагай Юрөө гэжэ газарта түрүүшын интернат һургуули нээхэ, мэргэжэл ехэтэй, үни удаан саг соо хүдэлжэ, дүй дүршэлтэй болоһон багшанараар хангаха гэжэ райОНО-е даагшын таһаг соо хөөрэлдөөнэй боложо байхада, нэн түрүүн Дулмажап Очировна Улымжиевагай нэрэ дурдагдаа һэн.

Нютаг нютагһаа сугларһан үхибүүд, гушан ондоо абари зангууд: дошхон, дуугай, дорюун, даруу, тоомтой, тоомгүй... Һуралсалайшье талаар бэлэдхэлынь ондо ондоо һэн. Городһоо ерэһэн, буряадаараа нэгэшье үгэ мэдэхэгүй Алла Башлеева, гурбан хэлэнэй хоорондо төөришэһэн татар Минания Исламова, ород хэлээр, тоо бодолгоор һула хүнүүдшье бии һэн. Холын гүүртэдэ байгаад, поезд гээшые гансал ном дээрэ хаража үзэһэн үхибүүдшье бии байгаа.

—Оролдолго, мэргэжэлээ дээшэлүүлгэ, мэдэсээ үргэдхэлгэ — багшанарай гол зорилго. Багша хүн юумэ болгониие мэдэхэ ёһотой. Хэрбээ юрын тракторист Галактика гэжэ юуб гэжэ мэдээгүй һаань, таряан хуряагдангүй байхагүй. Харин багшаһаа һурахада, мэдээгүй һаа таарахагүй. Тиимэһээ багшанар юумэ болгониие мэдэхэ гэжэ оролдохо, мэдэхэшье ёһотой,—гэжэ Дулмажап Очировна хэлэдэг.

—Өөрынгөө хэрэгтэ бүхы дураа, һанаагаа зорюулжа, хэшээл болгондо гүйсэдөөр бэлэн болоод ерэхэ шухала, залхуурха хэрэггүй,—гэжэ залуу багшанарта, мэргэжэлээ хубаалсаха зуураа, һурган хэлэдэг. Тэдэнэртэ нилээхэн ехэ туһа хүргэдэг.

Д. О. Улымжиева ганса һуралсалай талаар бэрхэ бэшэ, мүн ниитын хэрэгтэ абьяастайгаар хабаададаг. Тоолобол, һургуулиин һуралсалай талаар методикын түбые хүтэлбэрилэгшэ, партийна организациин секретарь, эдэбхитэ агитатор—иимэ хүн лэ даа. «Арадай гэгээрэлэй отличник» Дулмажап Очировна Улымжиева, минии багша.

Үшөө нэгэ жэл ажал соогуур обёорогдонгүй үнгэрхэ, үшөө нэгэ уршалаа нэмээгдэхэ, теэд үрэ тарихада—ургаса үгэхэ. Врачнууд, инженернүүд, баатар ажалаараа суурхаһан комбайнернууд, һаалишад, алдарта космонавтнууд — энэл даа, танай ургаса!

Шэнэ жэлээр, хүндэтэ Дулмажап Очировна.

Ц. Бальчинов.

Эдэ үдэрнүүдтэ Улаан-Үдын түбэй «Универмаг» соо үхибүүдэй х... хюун хонгёо дуунууд хэзээ хэзээнэйхиһээ шангаар зэдэлнэ, юуб гэхэ... дэ, һуралсалай шэнэ жэлые угтуулан һургуулиин үхибүүдтэ зорюула... даһан тусхай наймаанай булангууд эмхидхэгдээ. Зураг дээрэ: һурагш... һургуулиингаа хэрэгсэлнүүдые шэлэн абажа байна.

В. ЗОРКИНОЙ фото.

Манай интервью

Бидэ бэлэдхэл түгэсбди!

Зулгы зохид ногоон дээрэ сагаан, ногоон майхан татажархёод, сэбэр агаарта амардаг хаһамнай дүүрэжэ, согтой хүхюун хүбүүд, басагад һуралсалайнгаа шэнэ жэлые эхилхэнь. Һуралсалай жэлэй эхилхын урда тээхэнэ манай корреспондент һургуулиин түлөөлэгшэдтэй, мүн энэ хэрэгтэ хамаатай нюурнуудтай хөөрэлдэжэ, иимэ мэдээсэл абаа:

Баргажанай аймОНО-е даагша Прокопий Базарович ЛАМАТХАНОВ:

—Манай аймагай һургуулинууд һуралсалайнгаа шэнэ жэлые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаба. Управлениин һургуули бүхэн зунай үедэ яһала ехэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри хээ. Жэшээнь, Бархан уулын хормойдо түбхинэһэн Ленинэй, мүн Уланай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудта тус тустаа 320 һурагшадай һураха шэнэ һургуулинууд баригдажа, ашаглалгада үгтэбэ. Энээнһээ гадна, «Майский» гэжэ шэнэ леспромхозой хүдэлмэришэдэй мэдэлдэ найман жэлэй һургуулиин байшан бариганхай. Мүн Хилгана нютагта 160 һурагшадай эхин һургуулиин гэр ашаглагдаа. Бусад һургуулинууд булта һэльбэн заһабарилагдаһан, сагаадагдаһан, класс бүхэнэй мебель шэрдэгдэһэн байна. Сэхыень хэлэхэдэ, һургуулинуудай һуралсалайнгаа жэлдэ түгэс бэлэн болонхой.

Улаан-Үдын Октябрьска районой арадай гэгээрэлэй таһагые даагша Александр Гаврилович ХАХАЛОВ:

Һуралсалай шэнэ жэлдэ манай райондо һургуулиин шэнэ байшангууд баригдаашьегүй һаа, хуушануудаа һэльбэн заһабарилһан байнабди. Эдэнэр cooһoo илангаяа сэмбын фабрикын дэргэдэхи найман жэлэй һургуули һэльбэн заһабарилха хүдэлмэри хаһа саг соогоо һайн шанартайгаар дүүрэһэн байна. Эндэхи һургуулиин мастерскойнууд, спортын зал, һуралсалай кабинедүүд гоё һайхан шэрээр шэрдэгдээ. Мүн үйлэдбэриин һуралсалтай 12, 20-дохи һургуулинууд кабинедүүдээ һуралсалда хэрэгтэй зүйлнүүдээр саг соонь бэлэдхээ.

Кабанскын аймгүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо Степан Федорович СУТУРИН:

Үнгэрэгшэ һуралсалай жэлэй дүүрэхэтэй хамта шэнэ жэлдэ бэлэдхэл хаа хаанагүй эмхидхэгдэжэ, сэбэр, һаруул байшангууд олоор баригдаа һэн. Жэшээнь, Сухая гэжэ тосхондо 380 һурагшадай найман жэлэй, Худара, Турунтаево тосхонуудта 120 һурагшадай эхин һургуулиин байшангууд баригдажа, ашаглалгада үгтэбэ. Терешково тосхондохи колхозой правлениин байһан гэр һэльбэн заһабарилагдажа, эхин һургуулиин байшан болгогдоо. Тиихэдэ Юки, Твороговско тосхонуудтахи һургуулинууд һэльбэн заһабарилагдаа. Аймагай бүхы һургуулинууд һуралсалайнгаа шэнэ жэлые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаба.

Улаан-Үдын нэгэдэхи интернат һургуулиин директор Серге[й] Семенович ДМИТРИЕВ:

Зунай үедэ һуралсалай хэрэгсэлнүүд абтаһан, класс, кабинедүүд шэрдэгдэһэн, сагаадагдаһан байна. Интернат һургуулида орохо дуратай шуул саг соогоо ерээ.

Улаан-Үдын горпромторгын директорэй орлогшо Петр Павлови[ч] СМИРНОВ:

Манай горпромторгын худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд һургуулиин хүбүүд, басагадые хубсаһа хунараар, һуралсалда хэрэгтэй зүйлнүүдээр саг соонь хангахын тула эртээнһээ бэлдэжэ эхилһэн байгаа. Һуралсалай шэнэ жэлые угтуулан, һургуулиин яармаг хэдэн үдэрэй туршада эмхидхэһэн байнабди. Революциин талмай дээрэ эмхидхэгдэһэн энэ яармагта хүбүүд басагадай хубсаһан, һуралсалда хэрэгтэй зүйлнүүд наймаалагдаа. Мүн эндэ нээгдэһэн павильон соо хубсаһа эсхэхэ таһаг бии болгогдоһон юм. Үхибүүдтэ хэрэгтэй хубсаһа хунар, һуралсалай зүйлнүүдые наймаалагшад Зина Афанасьева, Галина Кузнецова, Валентина Николаева, Ирина Каргапольцева болон бусад илангаяа һайнаар хүдэлмэрилөө. Бааза бүхэндэ бии байгаа хубсаһа хунар, һурагшадта хэрэгтэй ном, дэбтэр, сүүмхэ болон бусад зүйлнүүд олоор наймаалагдаа.

Иигэжэ республика дотор үглөө эхилхэеэ байгаа һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэл, зарим тэды дутагдалнуудтайшье һаа, эмхи гуримтайгаар үнгэргэгдэжэ, аятай зохид зунай агаарта амаржа ерэһэн һурагшадаа бэлэдхэл һайнтай угтаба.

Мэндэ амар һургуули!—гэжэ Улаан-Үдын хүдөөгэй аймагай «Улаан-Оронго» колхозой ажалшадай үхибүүд һургуулиингаа дэргэдэ ерэжэ, үнэн зүрхэнһөө хэлэнэ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Ажалда һурган хүмүүжүүлхэ

Һуралсалые үйлэдбэритэй нягта холбоотойгоор эмхидхэжэ, үхибүүдые хүмүүжүүлхэ гэһэн парти, правительствын сэсэн мэргэн тогтоолые һургуулиин багшанарай коллектив бодото дээрэнь бэелүүлхын тула шармайн оролдоно. Һургуули шадарай колхоз, совхозуудтай нягта холбоотой байжа, һуралсалай үйлэдбэриин барилгануудые эмхидхэжэ, табан жэлэй турша дотор хүдэлнэбди.

Урда жэлнүүдтэ тохёолдодог дутуу дунданууда хараада абажа, ажалай һуралсалые дээшэлүүлхэ бага бэшэ хэмжээнүүд һургуулиин дирекциин зүгһөө абтаһан, абтажашье байна.

Ажал заадаг хоёр-гурбан багшанар эрдэмээ дээшэлүүлхын тула жэл бүри эрдэмээ дээшэлүүлхэ институтда һурана. Ажалай хэшээлнүүдые үнгэргэхэдээ теори үйлэдбэри хоёрые нягта холбоотойгоор ябуулжа, һурагшадай өөһэдэйнь гараар хэһэн, бүтээһэн юумэнүүдэй олониитэдэ ашатай туһатай байһыень ойлгуулха гэжэ оролдонобди.

Һуралсалайнгаа шэнэ жэлдэ һайн бэлэдхэлтэй байхын тула, мастерскойдо хэрэгтэй бүхы материалнуудаа мүнөө зундаа бэлдээбди. Энэ жэлдэ 19 һурагшад 11-дэхи класс дүүргэжэ, 11 хүниинь механизаторай, 8 хүниинь модошо дарханай мэргэжэл шудалжа гарахань. Тиихэдэ 9—10-дахи классуудай 15 һурагшадһаа эмхидхэгдэһэн бригадынхид, аймаг доторхи һургуулинуудай захибаряар, һуралсалай элдэб мебельнүүдые дархална. Үнгэрһэн һуралсалай жэлдэ 5-6-7-8-дахи классуудай һурагшад 5 мянга гаран хурьгадые һэрюунээр түлжүүлхэ байрада хэрэглэгдэхэ хаамжануудые хэжэ, совхоздоо үгөө. Мүнөө жэл бүри олые хэхээр хараалнабди. Гэбэшье политехническэ һуралсалай талаар, мүнөө үеын шэнэ хүнүүдые, шэнэ ёһоор хүмүүжүүлхэ талаар үшөөл дутуу зүйлнүүд бии гэжэ тэмдэглэмээр. Манай һурагшад хүршэ совхоздоо али болохоор туһа хүргэбэшье, совхозой зүгһөө үйлэдбэриин һуралсалда хэрэгтэй бүхы техникэ, элдэб станогуудаар хангагдажа мүнөө болотороо шадаагүй байна. Мүн ажалай хэшээлнүүдые үнгэргэхэ тодорхой методическа заабаринууд оройлоошье үгы. Гадна үхибүүдтэ харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүд үшөөл хомор зандаа. Эдэ бүхы дутуу дундануудые усадхажа, һуралсалай шэнэ жэлдэ юрэнхы эрдэм ажал хоёрые нягта холбоотойгоор эмхидхэн үхибүүдые хүмүүжүүлхын тула оролдохоор бэлэмди.

П. Содбоев,
Х. Намсараевай нэрэмжэтэ 11 жэлэй Хэжэнгын дунда һургуулиин ажалай багша.

ХОНХЫН АБЯАНАЙ ЖЭНГИРХЫН УРДА ТЭЭ

Сэхирэй эрьедэ багашуул ...дажа байнад. Хоюулан со-...м долоо наһатайнууд хаш. ...ранда дүрэжэ харлаһан бэе-...нүүд. Нэгэниинь элһэн дээ-... үнгын шулуугаар гэрэй тү-...тэй юумэнүүдые бодхон, ...нэ «город» байгуулна ёһотой ...хэл оролдосотой, ханамжа-...гаар хүдэлнэ. Хэдэн алхам ...о болоод, бариһан «городоо» ...аран хаража удаан байһа-...й һүүлээр, үйлсэнүүдтэнь ...одые» һуулгажа эхилнэ. ...Ушьеб өөрөө өөртөө хөө-...рэд абана, дуулаадшье үзэнэ. ...хюун барилгашан ёһотой!

Харин нүгөөдэнь уһан дээрэ ...рһан далбагата онгосо хэжэ ...бина хэбэртэй. Баһал саарһан ...игайгаа заһад гээд, сэрэгэй ...ээр , ёһолон, түргэ түргэн ...лэнэ:

—Солбон анхарыш: һалхи ...ургата далайн долгин соо-...гүүр далбагата онгосом дабшан ...шобол. Солбон, ерыш даа ...шаа, харыш! Би ахадаал ...али матрос болохоб. Эдэшни ...барандаа эрэлхэг зоригтой, ...дэр шамбайнууд юм гээд ...аймни бэшээ һэн. Би заатагүй матрос болохоб, заатагүй капитан болохоб...

—Харин би, Бадма, барилгашан болохоб. Зурагууд дээрэ байдаг гоё һайхан олон дабхар гэрнүүдые Санагадаа барихаб, Санагаяа город болгохоб!

Эгээ түрүүшынхеэ партада һуухынгаа урда тээ, эрдэм номой орьёл өөдэ уряалһан энхэ һайхан замай эхин дээрэ эдэ хоёр багашуул капитан, барилгаша-инженер болохые хүсэн байхадаа һайхан даа!

Эдэ хоёр түрэл Санагынгаа һургуулиин һаруул һайхан классуудта эрдэм ном шудалжа байһан аханартаа хэды атаархагша һэм?! Харин мүнөө, эдэ хоёр, һургуулиин боһогые алхан орожо, эгээ түрүүшынхеэ хонхын хонгёо абяанаар һаруул эдэ классуудта орохо дүүрэн эрхэтэй байһандаа хэды золтой гээшэб!

**

Мүнөө жэл һургуулида һая орогшо балшар бага үетэниие, һуражашье байһан «хуушанай» һурагшадые һуралсалайнь шэнэ жэлдэ бүтэн түгэс бэлэдхэлтэй түрэл һургуулинь угтахань.

—Һуралсалай жэлдэ ямараар бэлдэһэнһээ һуралсалай үрэ дүн сүм дулдыдаха юм гэжэ багша бүхэн мэдэдэг гээшэ,—гээд Санагын дунда һургуулиин директор Семен Александрович Тармаев хөөрөөгөө захална.—Тиимэһээ энэ жэлдэ бэлэдхэлгынгээ хүдэлмэри хэзээ хэзээнэйхиһээ оролдолго ехэтэйгээр, шанар һайнтайгаар дүүргээд байнабди гэхэдэ алдуу болохогүй. Нэн түрүүн һурагшадай байха томохон гэр бодхообди. Үшөө тиихэдэ, гүрэнэй интернадта байдаг 51 һурагшадта нилээд ехэ юумэнүүдые бэлдээбди. Шэнэ зохид столово, сэбэр гоёор заһагдаһан байра тэдэниие угтахал.

Семен Александровичтай ябажа классуудые харанабди. Шарабтар үнгөөр шэрдэгдэһэн пол, партын дээдэ талань, сагаанаар будагдаһан сонхын можо, рамануудай үнгэтэй һаяхан гаража байһан наранай гэрэл ниилэхэдээ—класс үшөө һаруулшье, уужамшье болоод харагдана.

—Үхибүүдтэ һаруул, үнгэ урин гэрэл еха таарамжатай байха,—гэжэ Семен Александрович минии һаналые тааһан юумэндэл хэлэнэ.—Нүхэр, эдэ бүгэдые хэн хээ гэжэ һананат,—гээд намһаа асуугаад, харюу үгэхыемни хүлеэнгүй, өөрөө харюусана:—Һурагшад... өөһэдөө һурагшад,—гээд дахин дахин онсолон тэмдэглэнэ.—Басагаднай һургуулиингаа байшангай пол, классуудайнгаа сонхо, партануудые сүм шэрдээ. Тиихэдэ дээдэ классаймнай хүбүүд һургуулидаа гараж, кинобудка баряа. Иигэжэ һурагшаднай түрэл һургуулидаа ямар ехэ туһа хүргөө гээшэб?!

Семен Александрович намда физикын, хими, түүхэ, математика, биологи, географиин, хэлэ бэшэгэй кабинедүүдые харуулна.

Кабинедүүдые хараһаар нэгэ захын класста оронобди. Эндэ гайхаһандаа сошон алдааб. Уран зурагай музей шэнги байгаа. Эндэ арадай болон харинн оронуудай агууехэ зураашадай гайхамшагта бүтээлнүүдһээ буулгабари олон. Эдэнэй дунда мүн буряад зураашадайнгаа олон зурагуудтай ушарааб.

—Эдэ бүгэдые һурагшад өөһэдөө эмхидхээ,—гэжэ Семен Александрович баярлан хэлэнэ. Тиигээд һургуулиингаа мастерскойдо шэнэ жэлдэ юу асарһан тухайгаа хөөрэнэ:

—Һуралсалай шэнэ жэлые нилээд баян болоод угтахамнай: гурбан модоной, гурбан үрэмдэлгын, нэгэ түмэрэй, юрэнхыдөө арба шахуу токарна станогуудые худалдан абаабди. Эдээгээрээ мүнөө жэлдэ яһала юумэнүүдые байгуулха түсэбтэйбди,—гээд Семен Александрович дуугайхан бодолгото болошоно.

**

—Нина, һанана гүш, ямар ехэ баяртайгаар энэ һургуулиин богоһо алхажа ороһонбо? Шимни юун гэгшээр олон үхибүүдһээ бэшүүрхэгшэ һэмши? Елизавета Евграфовна маниие ямар энэрхы уринаар, түрэһэн үхибүүдтээл угтан абагша бэлэй. Һүүлдэнь, түрүүшын хонхын жэнгирээн...

—Дугармаа, һанана гүш, арбадахи классай һурагшад маниие амаршалан, сэсэгүүдые барюулагша һэн...

—Һанана гүш, Нина, түлюураар бэшэгдэһэн, һая хүлдэ орожо байһан үхибүүдтэл гүйбаһан түрүүшын үзэгүүдые...

Түрүүшын бэшэгдэһэн үгэнүүд...

Түрүүшын уншагдаһан ном...

Хуу мүнөө һанагдаад, хүнэй сэдьхэлдэ ямар нэгэн баригдашагүй баярай ошон түрөөд, үгы болошоходол гэнэ.

—Харин бидэ мүнөө жэл тээ тэрэ Сэхирэй эрье дээрэ наадажа байһан ерээдүйн капитан, барилгаша-инженер Солбон Бадма хоёртол үхибүүдтэ—нэгэдэхи классай һурагшадта сэсэгүүдые барюулхабди. Тэдэнэй түрүүшын хонхын жэнгирээ дуулахабди...

—Тэдэшни хабартаа маанадта сэсэгүүдые барюулха, һүүлшымнай хонхын жэнгирээ дуулахал...

Хоёр басагад бодолгото болон дуугайршанад. Энэ һамбаандань, хүндэтэ уншагша, таниие эдэ хоёр басагадаар танилсуулһуу. Санагын дунда һургуулиин арбадахи классай һурагшад Нина Жалсанова Дугармаа Лыгденова хоёр гээшэ.

Сэхирэй эрьедэ оршоһон түрэл һургуулиингаа газаадахи һандали дээрэ һууһаад, үнгэрһэнөө дурдажал һууна ха юм даа. Хоюулан колхозойнгоо үбһэ хуряалгын хүдэлмэри дууһалсаад, зунайнгаа амаралта һайнаар үнгэргэн, шэнэ хүсэн, шэнэ хүсэлтэй болоод, һүүлшынгээ жэл партада һууха ерээл. Тиимэһээ мүнөө түрүүшын бэшэгдэһэн үзэг, уншагдаһан ном тухай хөөрэлдэжэ байхада яаха һэм!

Һургуулиин директор бидэ хоёр тэдэнэй хажууда ерэнэбди. Хоёр басагад түргэн бодожо багшатаяа, намтай мэндэшэлсэнэ.

— Зай, басагад, хэр һайн амарбат?—гэжэ Семен Александровичай асуухада:

— Һайн даа!—гэжэ нэгэн доро харюусана.

Тиигээд баһал хон жэн боложо, хүн бүхэн түд тудтаа бодолгото болон һуунад. Тиигэжэ байтар Семен Александрович:

— Хонхын абяан жэнгирхэнь мэнэ...—гэжэ аалиханаар хэлэбэ.

—Тиимэ. Мэнэ...—гэжэ басагад зүбшөөн, Сэхирэй эрье дээрэ наадажа байһан үхибүүд тээшэ харанад. Солбон Бадма хоёр ээм ээмээ тушэлсэн, нэгэ хабтагай шулуун дээрэ һуунхай харагдахаяа болиһон саарһан далбагата онгосынгоо ошоһон зүг руу шэртэһээр...

М. САМБУЕВ.
Зэдын аймаг.

БУРЯАД ҮНЭН
3-дахи нюур
1963 оной сентябриин 1.

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ: Эхын анхаралаар хүреэлэгдэнхэй. Эдэнэй ажал харюусалгатай, хүндэтэйш
Парашютна спортын мастер

★ ★

ОЛОН ҮХИБҮҮД ХҮМҮҮЖҮҮЛЭГДЭЭ

Зургаа мянган үхибүүдые хүмүүжүүлээ... Зургаан мянга! БаҺа бэшэ даа, оройшье бага бэшэ. Тэдэнэй хэдынь инженер, врач, багшанар болоо гээшэб. Тоолохо дурдаха болоо Һаа, арбан хуруу хэдэ дахин дарахадамнайшье хүсэхэгүйл. Энэ «Приманай Хлагтын үхибүүдэй 1-дэхи байшангай хүмүүжүүлһэн үхибүүд ха юм.

Һаяхан тус байшангай бии болоһонһоо хойшо дүшэн жэлэйнь ой гүйсэбэ. Энэ ойнь найндэртэ хуушан хүдэлмэрилэгшэдынь, хүмүүжүүлэгдэһэн хүнүүдынь олоороо суглараа юм. Тэдэнэй тоодо Зинаида Андрияновна, Силиан Порфирович Кузкинтан—түрүүшын директорнууд, хүмүүжүүлэгшэд байһан Мария Ивановна Туговикова, Наталья Васильевна Смирнова, Вера Львовна Туговикова, эгээ түрүүшээр энэ байшанда хүмүүжүүлэгдэһэн Илья Петров, Геннадий Балаганский болон бусад оролсоно.

Яхадай АССР-һээ, Татауровай училищиһаа, олон һургуулинуудһаа багшанар, механик, врачнуудай сэдьхэлэй гүнһөө бэшэгдэһэн тоогүй олон телеграмма ерэнхэй.

...Үглоонэй 11 часта горнын абяан урдынхидаал адляар шэлхинэжэ, баяр ёһололой жагсаалда дуудаба. Отрядууд хойно хойноһоо гаража, рапортнуудаа үгэнэд. Айлшад хүндэтэй һуурида гаранхай.

Үхибүүдэй байшангай директор нүхэр Н. К. Агафонов мүнөө хүмүүжүүлэгдэжэ байһан ерээдүйн үетэнниие айлшадтай танилсуулха, зуураа, тэдэнэй, үхибүүдэй болон хүмүүжүүлэгшэдэй нэрэ дээрэ ерэһэн телеграммануудые уншажа үгэбэ. Пионернүүдэй зүгһөө «Пионерэй амар мэндэ хүргэнэбди» гэһэн хонгёо абяан сопостожол байгаа. Һайндэроор пиолер отрядуудта «Космонавт» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо. Ваня Васильевай отряд «Космонавт» нэрэ зэргэдэ хүртэбэ, өөртэнь бэлэг барюулагдаа. Мүн тэрэшэлэн «Ракета», «Одохон» гэжэ нэрэтэй отрядуудай ажал хүдэлмэри, һуралсал һайшаагдаа.

Хүмүүжүүлгын байшангай эгээ бэрхэ Володя Серебряков 10 үдэрэй «табилтаар» шагнагдажа, гэртээ, хүгшэн эхэдээ айлшалхань. Отрядуудай түрүүлэгшэнэр Валя Антонова, Валя Шкедова болон бусад һайшаалда хүртэбэ.

Пионернүүдэй лагериин тэгэндэ табигдаһан трибуна дээрэ Зинаида Широкова гарахадаа, үхибүүдые, мүн үхибүүдэй байшангай коллективые үнэн зүрхэнһөө амаршалха зуураа, өөрөө хайшан гэжэ эндэ хүмүүжүүлэгдэһэнээ хөөрөө. Улаан-Үдын шэлэй заводто хүдэлдэг Илья Петровой бүтээһэн Кремлиин Спасска башниин макет бэлэгые байшангайхидта бариһан байна.

Ойн һайндэрэй дурасхаалые олон олон жэлнүүдтэ һануулжа ябаха бэлэгүүд мүнөөнэйнь директор Н. К. Агафоновто, мүн урда хүдэлһэн Кузкинтанда, Смурова болон бусадта барюулагдаа.

Үгэ хэлэгшэдэй һүүлдэ ойр зуурын хон жэн оршоно. Эгээ энэ үедэ байшангай хүмүүжүүлэгшэдэй үмэнэһөө хорин нэгэдэхи зуун жэлэй залуу үетэндэ бэшэгдэһэн захяа-тангариг уншагдаба. Тэрэ захяа-тангаригаа директор Н. К. Агафонов түмэр шкатулка руу хэжэ, хабхаг дээрэнь «40 жэл үнгэрһэн хойно августын 25-най үдэр нээхэ» гэһэн бэшэгтэй сейфтэ суургалаад, тамгалжархина.

Баяр ёһололой жагсаал дүүрэжэ, горнын, хүгжэмэй оркестрэй һүр жабхаланта аялга доро багашуул физкультурна парадта ошонод. Парадай һүүлдэ Куналейн эдир артистнар ехэ концерт харуулаа. Үдэшэлэн үхибүүдэй зунайнь лагерь дээрэ түүдэг носоогдоо. Тэндэ хүгжэмтэ, уран зохёолой наадан табигдаһан.

Үдэшэ орой болотор үхибүүд, айлшад хүхилдөө, хөөрэлдөө юм. Жаргалта балшар наһа юрөөһэн Эхэ орондоо, түрэл партидаа тэдэнэр аргагүй ехэ баяр баясхалангай үгэнүүдые хэлээ.

С. Климов.

Ногоон баялиг хамгаалагша

Иннокентий Щепин 1956 ондо арбадахи класс дүүргэһэнэй һүүлдэ парашютистын курса дүүргээд, байгаалиингаа ногоон баялигые түймэрһөө сараха харюусалгатай командада ороһон юм... Залуу хүн зориһондоо гэдэгтэл Иннокентий Щепин сэрэгэй албанһаа бусахадаа парашюдаар СССР-эй спортын мастер болонхой, хуушан ажалдаа дахинаа орожо, командын инструктор болоо һэн.

Үдхэн ой тайга соо носоһон түймэрые сараха, унтаргааха гээшэ тиимэшье бэлэн ажал бэшэ aаб даа. Парашюдаар һүрэжэ һураһан зарим нүхэдшье хүндэ хүшэр байдалһаа боложо, шухала даабари дүүргэхэдээ яһала тухашардаг, мэгдэдэг юм. Парашюдаар спортын мастер болоһон Иннокентий тиимэ хүшэр юумэнэй ушаралдахада өөрөө дүүргэхые оролдодог. Шадамар, бэрхэ спортсмен сэхэ гал дээрэ гү, али хэдышье ехэ һалхи шуурган соогуур, үдхэн ой модон соо буухаар самолёдһоо һүрэдэг. Һалхи шуургатай үдэрнүүдтэ түймэрэй болоо һаань, тэрэ газартань самолёдоор ниидэжэ ерэһэнэй удаа, бүхы байдалаа хёрхоор шэнжэжэ, бодожо үзэһэнэй һүүлээр, Иннокентий Федорович командадаа бууха захиралта үгэжэ, өөрөө түрүүлжэн һүрэдэг.

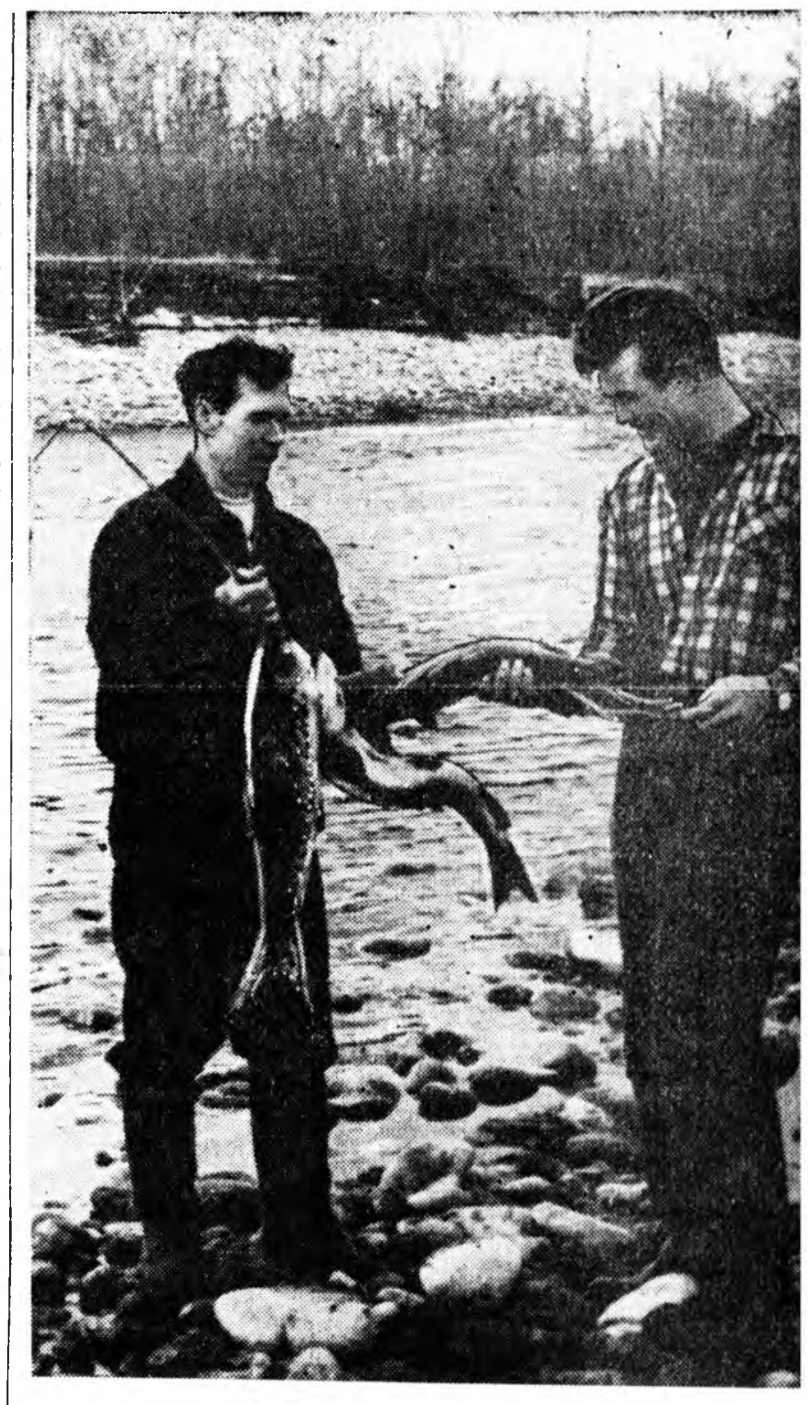
СССР-эй спортын залуу мастер мүнөө дүрбэн зууһаа дээшэ дахин һүрэһэн намтартай. 1963 оной үе соо нүхэр Щепинэй команда 40 гаран галай аюул сараад байна. Эдэнэрнай ойн түймэр сарахадаа нютагай ажалшадые хабаадуулангүй, өөһэдөө бүхы хүдэлмэриень хэдэг юм. Мүнөө эдэнэрэй команда коммунис ажалай коллектив гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысэнэ.

Иннокентий Федорович өөрынгөө шадабари мэргэжэлые үдэр бүри һайжаруулжа, парашюдаар һүрэлгынгөө дүршэлые улам шудалжа ябадаг.

—Би мүнөө СССР-эй парашютистнуудтай мүрысэлдэхөөр бэеэ һорижо, бэлэдхэжэ байнаб. Эндэ Эхэ оронойнгоо шадамар бэрхэ спортсменүүдтэй хүсэ шадалаа туршалсажа, эрхим дүн туйлаха зорилго урдаа табинаб,—гэжэ залуу мастер хөөрэнэ.

Иннокентий Федорович Щепин өөрынгөө мэргэжэлые ажалтайгаа холбожо, байгаалиингаа баялигые шадамар бэрхээр хамгаалалсажа ябадаг.

А. Мелентьев.

ВИТИМ ГОЛОЙ ЭРЬЕДЭ... С. МАРКОВАЙ фотоэ

Бултадаа һуралсана

Любовь Павловагай ударидадаг шэрдэгшэдэй бригада «Бурстрой» трестын хүдэлмэришэдэй дунда үндэр бүтээсэтэ ажалаараа суурхаһаар ушинэй юм. Эдэнэр апрель һараһаа хойшо һү, мяханай техникумэй һурагшадай хамтын байра, 120 байратай нэгэ шэнэ гэр, геологуудай управлениин, санэпидстанциин гэрнүүдые шэрдэжэ, сагаадажа үгэһэн байна. Тус бригадын гэшүүд гансал ажалаа хараад ябадаг бэшэ, ажабайдалаа зохид һайнаар түхеэрхын, сүлөөтэй сагаа ашагтай туһатайгаар үнгэргэхын хойноһоо оролдодог, һайн һайхан сэдьхэлтэй хүдэлмэришэд юм.

Ажалай үдэрэй дүүрэһэнэй һүүлээр, эдэнэрэйнгээ сэбэр һайханаар хубсалаад байхадань заримдаа танишьегүй үнгэршэхэт. Эдэнэрэймнай хадынь шахуу—Зиновья Непомнящих, Галина Куделина, Вера Рожковская, Анна Шиханова гэгшэд хүдэлмэришэн залуушуулай үдэшын һургуулида һуралсадаг. Сэбэр һайханаар хатардаг, ирагуу гоёор дууладаг Галина Степанова республикын соёл культурын хүдэлмэрилэгшэдэй һургуулиин хоёрдохи курсада һуралсаха юм. Бригадын нүгөөдэ гэшүүниинь — Анна Кузнецова Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай хэлэ, бэшэгэй болон түүхын факультедтэ орохо болонхой. Богонёор хэлэхэдэ, дурсагдагша бригадымнай гэшүүд ажалайнгаа һүүлээр бултадаа һуралсал, мэргэжэлээ дээшэлүүлхын хойноһоо шармайн оролдодог нүхэд юм.

А. Шулунов.

18 мянган номтой

Орлик тосхоной библиотекэ соо үдэр бүхэндэ уншагшад олон байдаг. Илангаяа зунайнгаа амаралтын үедэ һургуулиин һурагшад ехэ, багагүй эндэ ерэжэ, янза бүриин номуудые абажа уншадаг. Тэдэнэй дунда Нина Шарастепанова, Долгор Ирхеева, Света Мадасова гэгшэд олон номуудые уншадаг. Библиотекэдэнь мүнөө 18 мянгаад элдэб түрэлэй номууд тоологдоно. Жэлһээ жэл бүри журналнуудые захижа, нютагайнгаа ажалшадые һонирхуулдаг. Мүн социалис оронуудай журналнууд һара бүхэндэ абтана.

Д. Дугаров.

Аха.

Саи... улар...

Улаан-Үдын гидрометео... ториин мэдээсэһэнэй ёһоор, ... дэр республика доторнай ү... зарим нютагуудта хура ... орохо. Баруун зүгһөө һула... һалхилха. Улаан-Үдэ городт... лөөгүүр 6—8, үдэртөө 1... градус дулаан байхаар баг... на.

Сентябриин 2—3-най үдэ... тэ республика дотор үүлэ... байха, хойто аймагуудта ба... гээр шиг нойтон орохо. ... хойто зүгһөө һулаханаар һ... ха. Хойто аймагуудта һү... 0—5, үдэртөө 10—15, бус... зар нютагуудта 15—20 ... дулаан болохоор хүлеэгдэнэ.

Ажалай халуун амисхал соогуур...

Захааминай Санагын дунда һургуулиин һурагшад, багшанар, мүн тэрэшэлэн тус нютагай студентнэр зунайнгаа амаралтые үбһэн дээрэ, колхозой фермэ, барилга, огород дээгүүр хүхюун сэнгэлигээр үнгэргэбэ. Үбһэ хуряалгын халуун хаһын түрүүшын үдэрһөө эхилээд, Хойто Эрээнэй талын С. Д. Цыдымпиловай бригада дээрэ олон залуушуул хүдэлжэ эхилээ һэн. Тэдэнэй тоодо һурагшадайнгаа эхэ эсэгэнэр, түрэлхидтэй хамта багшанар Роза Мархаева, Валентина Долсоева гэгшэд хүдэлэлсөө. Электротехникумэй студент Эльвира Лубсанова долоодохи классай һурагша Долгор Данжанова хоёр зунайнгаа амаралтын үедэ һарлагуудые баридаг фермэ дээрэ һаалишадаар хүдэлһэн байха юм. Родик, Евгений Унтановууд—5—8-дахи классудай һурагшад зун бүхэндэ «Коммунизм» колхозой үбһэ хуряалга дээрэ хүдэлэлсэжэ, правлениин, партийна эхин организациин, түрэлхидэй зүгһөө баяр баясхаланда хүртэдэг заншалтай.

Зунайнгаа амаралтые ажалай халуун амисхал соогуур үнгэргэһэн багшанар, студентнэр, һурагшад мэнэ гэһээр һуралсалайнгаа түрүүшын үдэрые хонхын жэнгирээн доро эхилхэнь.

Д. Балданов.

ФОТОРЕПОРТАЖ

ГАЛ АЮУЛ САРАГШАД

...Эндэ бүхы юумэн хуу бэлэн байдаг заншалтай. Хүнүүд, тэдэнэй жолоододог машинанууд, бэшэшье хэрэгсэлнүүд хэдэн секундын хугасаанда гал аюулай боложо байһан газар тээшэ шуумайхаар хододоо бэлэн. Ханадань городой мантан томо карта—схемэ үлгэгдэнхэй. Тэндэнь Улаан-Үдэ хотомнай хэдэн хуби болгогдожо хубаагданхай юм...

Маанадай хөөрэлдэһөөр байтар диспетчер М. Мочалкинагай урдахи самбар дээрэ улаахан лампочка носошобо—нэгэ тээл түймэр гараба гээшэ. Мария тэрэ дарыдань харуулда байһан түймэр унтарагшадта дуулгаад, түймэрэй носоһон газарай байрые тусхай дэбтэр дээрэ тэмдэглэнэ **(1-дэхи зураг).**

Эндэ бүхы юумэн баран бэлэн байдаг гэжэ дээрэ хэлээ һэмди. Уданшьегүй «Машинануудтаа!» гэһэн захиралта үгтэнэ. Тиихэдэнь харуулшан бүхэн өөһэд өөһэдынгөө машинануудта һуугаад байдаг юм. **(2-дохи зураг).**

Хэдыхэн бэ даа, ехэдээл һаа, нэгэ хоёр минутын хоорондо түймэр унтарааха городой отделениин гараж сооһоо улаан шэрэтэй машинанууд аюулай бии болоһон газар руу шуумайба. Гал аюул сарагшадай ажал хэрэг хүшэр хүндэ, харюусалгатайшье. Гэр байра гү, али ехэ эд бараатай склад хамгаалха сагшье тудалдадаг, заримандаа хүнэй ами наһыешье аршалха, абарха хэрэгтэй. Тэдэнэй хүн бүхэн дүлэтэн соробхиһон гал руу орохоор хэзээдэ бэлэн байха ёһотой юм. Энэ арюун уялгаяа городой отделениинхид дүүргэдэгшье байха **(3-дахи зураг).**

Галай халуун амин аймхайшуулай урда һүртэйгөөр соробхидог, зүрхэтэйшүүлэй урда уняа татаһаар унтардаг. Түймэр сарагшад хэдэн дабхар гэр өөдэшье абирха сагай ерэхэдэ, минии байдаггүй.

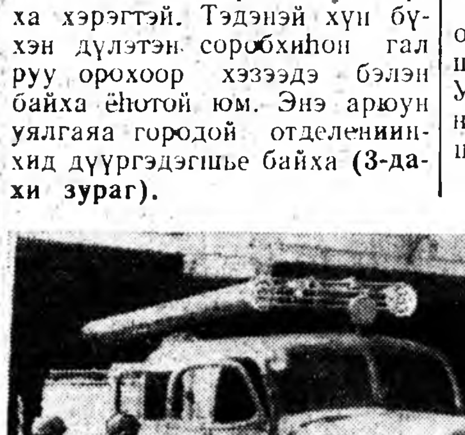
Эрэлхэг зоригтой байхын тула, тээлмэрдэхэ, һалирхайдаха гээшые мэдэхэгүйн тула тэдэнэр үдэр бүхэндэ тусхай һургуули гарадаг заншалтай.

Һаяхан түймэр сарагшадай отрядай бии болоһонһоо хойшо 45 жэлэйнь ойн гүйсэхэдэ, Улаан-Үдэ городой отделениинхидтэ грамота, бэлэг, шангууд барюулагдаа.

В. Зоркин.

3

2

Хилын саанаһаа

Австриин коммунистнууд дэмжэхэгүй

ВЕНА, августын 29. (ТАСС). Хитад хүтэлбэрилэгшэдэй баримталдаг хараа шугам Австриин коммунистнуудта ойлгосогүй, таарахашьегүй байна гээд Австриин компартиин ЦК-гай политбюрогой гэшүүн Франц Марек «Вег унд циль» журналда толилогдоһон бэшэг соогоо тэмдэглэбэ. Хитад хүтэлбэрилэгшэд ядерна зэбсэг туршалгые хорихо тухай Москвагай хэлсээндэ эсэргүүгээр тэмсэнэ гэжэ тэрэ бэшэг соонь заагданхай.

Ядерна зэбсэг туршалгые хорихо хэлсээнэй баталагдаһанай ашаар агаарта хорото зүйл тараагдахаяа болихо, уласхоорондын шахардуу байдалай һулаaруулагдаһанһаа революционно хүсэнүүд бэхижэхэ, Советскэ Союз коммунис байгуулалтада ехэ зөөри зөөшэ зорюулха аргатай болохо байна. Гадна Баруун Германиин милитаристнуудай ядерна зэбсэгтэй болохо гэһэн хүсэл эрмэлзэлгэдэ иигэжэ һаад тойбо ушаруулагдана гээд бэшэг соонь хэлэгдэнэ. Харин хитад хүтэлбэрилэгшэд эдэ бүгэдые хараада абанагүй гэжэ Франц Марек үргэлжэлүүлнэ.

Амгалан ёһоор зэргэ оршон байха гээшэ зүб политика байна. Энэ политикын ашаар Австри бэеэ абанги гүрэн болонхой гээд Ф. Марек һанамжалба. Иимэ политика бэелүүлхэ хэрэгтэ амжалтын туйлагдахада манай ажалай, тэмсэлэй эрхэ байдал һайжарна. Хэрбээ эб найрамдалай түлөө тэмсэхэеэ болёо һаань, коммунис партинуудай нүлөө бага болохо һэн гэжэ тэндэнь тэмдэглэгдэнэ.

Великобританиин компартиин мэдүүлгэ

ЛОНДОН, августын 30. (ТАСС). Малайзиин федераци гэдэгые бии болгохо түсэбүүд тухай Великобританиин компартиин Политическэ комитет «Дейли Уоркер» газетэдэ мүнөөдэр мэдүүлгэ гаргаба. Английн правительство сентябриин 16-да Малайзиин федераци гэдэгые баалалтаар бии болгохо һэдэлгэтэй. Гэхэ зуура эдэ оронуудай олонхи хүн зон энээнииень буруушаана гээд мэдүүлгэ соонь тэмдэглэгдэнэ.

Малайзиин федерациие бии болгохо түсэб Зүүн Урда Азида английска империализмын баазануудые хамгаалха зорилготой гэжэ мэдүүлгэ соонь заагдана.

Бүхы хүн түрэлтэнэй аша туһада Москвагай хэлсээн баталагдаа

НЬЮ-ЙОРК, августын 30. (ТАСС). Агаарта, замбуулин дайдада, уһан доро ядерна зэбсэг туршалгые хорихо хэлсээ гадаадын хэрэгүүдые эрхилдэг сенадай комисси нэгэн дуугаар шахуу һайшааба. Энэ ушар Америкын олонхи хүн зоной тус хэлсээе дэмжэдэгые тодорхойлно гээд «Нью-Йорк Таймс» газетэ редакционно бэшэг соо мүнөөдэр тэмдэглэбэ.

Хэлсээндэ дурагүй хүнүүдэй һанамжаяа дууһан хэлэхэ эрхэ байдал США-да бии болгогдоһон юм гэжэ газетэ үргэлжэлүүлнэ. Хэлсээндэ дурагүй зарим хүнүүд «хорото зорилготой совет занга» гэжэ хэлсээе нэрлэнэ. Тиигэжэ Советскэ Союзай сэрэгэй талаар булюу болохо арга олгоно гээд зарим хүнүүд бэшэнэ гэжэ газетэ тэмдэглэбэ.

КНР-эй хүтэлбэрилэгшэдэй добтолго Холбоото Штадуудай хэлсээндэ дурагүй хүнүүдэй добтолготой адли байна. Илгаань юуб гэхэдэ, америкынхид «хэлсээе» совет «занга» гэнэ, хитад хүтэлбэрилэгшэд «Америкын, империализмын урда сэхэ бэеэ тушаалга» гэжэ нэрлэнэ гээд «Нью-Йорк Таймс» һануулба.

Үнэндөө ядерна туршалга хорихо тухай хэлсээн ямаршье таладань булюу һайн эрхэ байдал бии болгоногүй. Энэ хэлсээн хүн түрэлтэндэ ашатай туһатай байха гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

Америкын эрдэмтэдэй уряал

НЬЮ-ЙОРК, августын 30. (ТАСС). Америкын мэдээжэ 52 эрдэмтэдэй мэдүүлгэ «Нью-Йорк Геральд трибюн» газетэдэ мүнөөдэр толилогдобо. Эдэнэй дунда Нобелевскэ шангай 18 лауреадууд бии. Агаарта, замбуулин дайдада, уһан доро ядерна зэбсэг туршалгые хорихо хэлсээе Америкын арад зоной дэмжэхыень эдэ эрдэмтэд уряалба.

Негрнүүдэй тэмсэл шангадана

ВАШИНГТОН, августын 29. (ТАСС). Вашингтондо, Авраам Линкольнын хүшөөгэй хажууда негрнүүдэй бүхэнациональна походто хабаадагшадай митинг болоо гээд мэдээсэгдээ һэн. Энэ митингдэнь хоёр зуу мянган хүн хабаадаһан байна. Профсоюзай мэдээжэ ажал ябуулагша негр Филипп Рандольф митингые нээгээ. Эрхэ сүлөөгэй түлөө, ажалтай болохын түлөө Америкын негрнүүдэй хэдэг тэмсэлые социальна революци гэжэ хараха ёһотой гээд походой хүтэлбэрилэгшэ Ф. Рандольф мэдүүлээ. Саашадаа өөрынгөө эрхэ сүлөөгэй түлөө Америкын негрнүүдэй бэелүүлдэг тэмсэл улам шангадаха, үргэдэхэ. Эрхэ сүлөөтэй болоогүй сагтаа хэды дахин Вашингтон ерэхэбди гэжэ Рандольф хэлэһэн байна.

Негрнүүдые сүлөөлхэ тухай уряагай гаргагдаһаар зуун жэлэй үнгэрөөд байхада, Холбоото Штадуудта үндэһэ яһанай асуудал шиидхэгдээгүй байһаар гэжэ США-гай Нэгэдэмэл просвитерианска церквиин хүдэлмэрилэгшэ священник Юджин Блейк митингдэ мэдүүлбэ.

«Америкэ, нойрһоо һэрииш!» гэжэ митингдэ үгэ хэлэһэн негр ... Джон Льюис уряалба.

Үндэһэ яһатанай адли тэг... хэтэй байхын түлөө тэмсэдэг... рессэй хүтэлбэрилэгшэ Джейм... мер энэ походто хабаадалсаа... дабагүй. Юуб гэхэдэ, Луизиан... дай үндэһэ яһанай илгаа ... засагаархид һаяшаг тэрэнии... мэдэ хаагаа бшуу. Мүнөө ... бэшэһэн амаршалгые митин... баадагшад шагнаба.

Негрнүүдэй хүгжэлтэдэ тү... гэхэ Национальна нэгэдэлэй ... хэхы секретарь Рой Уилкин... боото Штадуудтахи негрнүү... дэлөөнэй хүтэлбэрилэгшэ ... Мартин Лютер Кинг гэгшэд ... дэ үгэ хэлэһэн байна.

Митингын һүүлээр похо... баадагшад тусхай тангариг ... абаа. Тэрээниень Филипп Р... уншажа үгөө. Илалтын тү... гүйдэ тэмсэлээ болюулхагүй... жэ тэрээн соонь тангаригла... лээтэй.

Митингын һүүлээр походой... бэрилэгшэд президент Ке... уулзахаяа Сагаан байшан о...

Ажалтай, эрхэ сүлөөтэй ... түлөө бэелүүлэгдэһэн не... поход дүүрэбэ.

„Саашадаа шэнэ алхамууд хэгдэг...

ДЖАКАРТА, августын 30. (ТАСС). Москвагай хэлсээнэй баталагдаһанай һүүлээр уласхоорондын шахардуу байдал һуларжа эхилээ. Хүйтэн дайн һуларжа байһан шэнжэтэй гэжэ Индонезиин Национальна партиин түрүүлэгшэ Али Састроамиджойо Пурвокертодо болоһон национальна партиин съездэ мэдүүлбэ. 70 гаран оронууд Москвагай хэлсээе дэмжээ. Саашадаа шэнэ алхамууд хэгдэжэ, дэлхэй дээ... бэхи эб найрамдал тогто... гэжэ Али Састроамиджойо м...

Империализмда, колон... эсэргүү политика Индонез... шууд бэелүүлхэ гээд тэрэ... лээ.

Редактор Ц. О. ОЧИ...

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Ула... улица ЛЕНИНА, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. р...тора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—2... отделов: сельскохозяйственного производства и парт... жизни—47-59, 35-14, промышленного производства и ...ной жизни—48-89, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологич...—24-74, советского строительства и быта—34-93, рабс...ров и писем—25-41, 38-30, информации—32-74 и перев... 34-05.

гор. Улан-Удэ, типография Министерства культур... Бурятской АССР.

Н00514. Зак. № 116...